

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор філії «Поліський лісовий
офіс» ДП «Ліси України»

Сергій ЧУПРИНА

« _____ » _____ 2025 року

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА (ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Сарненського надлісництва
філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2025 рік

САРНИ - 2025

ЗМІСТ

1	Загальна інформація про надлісництво ПРОЕКТ ЛІСОКОРИСТУВАННЯ І ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ЗАХОДІВ	3-14
2	Рубки формування і оздоровлення лісів	15-29
3	Санітарні рубки і очищення від захаращеності	30-32
4	Рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних і похідних деревостанів	33
5	Інші заходи формування і оздоровлення лісів	34-38
6	Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	39-41
7	Відтворення лісів	42-52
8	Реконструкція насаджень	53
9	Гідролісомеліорація	54-58
10	Охорона лісу	58-64
11	Лісозахист	64-65
12	Використання лісу в рекреаційно-оздоровчих цілях	65-66
13	Використання угідь і ресурсів побічних користувань	66-71
14	Використання земель лісогосподарського призначення для потреб мисливського господарства	72
15	Підсочка лісу і ресурси другорядних лісових матеріалів	73
16	Будівництво, пов'язане з лісогосподарською діяльністю	74
17	План рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів, пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства по Сарненському надлісництву на 2025 рік.	75-77
18	Цілі ведення господарства	78-79
19	Екологічні цінності	80-82
20	Природоохоронні заходи	83-87
21	Моніторинг лісів	87-102
22	Соціальні аспекти	102-111

1. Загальна інформація про надлісництво

Сарненське надлісництво розташоване в північній частині Рівненської області на території Сарненського адміністративного району.

До складу надлісництва входить 18 лісництв.

Адміністративно-організаційна структура надлісництва наводиться в таблиці 1.1.1., віднесення лісів до органів місцевої влади – в таблиці 1.1.2.

Поштова адреса: 34500

вул. Гоголя, 34

м. Сарни

Рівненська область

e-mail: sarnylis@gmail.com

1.1.1. Адміністративно-організаційна структура підприємства

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративний район	Площа, га
Карпилівське, кв.84 вид.6	Сарненський	6199,1
Руднянське, кв.89 вид.1	-*-	7101,0
Сарненське, кв.76 вид.36	-*-	7074,8
Страшівське, кв.91 вид.3	-*-	8751,7
Костянтинівське, кв.31 вид.11	-*-	4565,5
Кричильське, кв.1 вид.1	-*-	6803,0
Немовицьке, кв.59 вид.18	-*-	5932,3
Тинненське, кв.81 вид.15	-*-	8108,2
Лісівське, кв.10 вид.20	-*-	5235,9
Літвицьке, кв.69 вид.39	-*-	6634,7
Дубровицьке, кв.101 вид.7	-*-	8114,9
Трипутнянське, кв.8 вид.74	-*-	2586,4
Бережницьке, кв.21 вид.57	-*-	3983,8
Перебродівське, кв.52 вид.18	-*-	5198,4
Будимельське, кв.6 вид.75	-*-	4165,1
Залузьке, кв.9 вид.2	-*-	8299,8
Озерське, кв.17 вид.40	-*-	9153,4
Черменське, кв.20 вид.29	-*-	5106,0
Усього по надлісництву і адміністративному району:	Сарненський	113014,0

Зовнішні межі надлісництва, лісництв, адміністративного району, місця розміщення контор, показані на карті-схемі.

1.1.2. Віднесення лісів до місцевих органів влади

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
Сарненський район			
Клесівська селищна ТГ	Карпилівське	17-19, 26-30, 85, 89, 90	776,3
	Руднянське	1-112	7101,0
	Страшівське	23-30, 40-47, 54-61, 69-71, 152, 153	1681,8
Разом:			9559,1
Немовицька сільська ТГ	Сарненське	124	24,3
	Страшівське	151, 156, 157	103,4
	Немовицьке	1-103, 105-107	5864,7
	Тинненське	1-145	8108,2
Разом:			14100,6
Вирівська сільська ТГ	Страшівське	72-150, 158, 159	4714,2
Сарненська міська ТГ	Карпилівське	1-16, 20-25, 31-84, 86-88, 91, 92	5422,8
	Сарненське	1-123, 125-132	7050,5
	Страшівське	1-22, 31-39, 48-53, 62-68, 154, 155	2252,3
	Костянтинівське	1-81	4565,5
	Кричильське	1-117	6803,0
	Немовицьке	104	67,6
Разом:			26161,7
Дубровицька міська ТГ	Лісівське	1-69	5213,5
	Літвицьке	1-93	6634,7
	Трипутнянське	1-30	2586,4
	Дубровицьке	1-109, 111-121	8044,8
	Бережницьке	1-45	3983,8
	Залузьке	1-75	8299,8
	Будимельське	40-44	413,1
	Озерське	4-63, 65-83	8722,3

	Черменське	1-47	5106,0
Разом:			49004,4
Висоцька сільська ТГ	Лісівське	70	22,4
	Дубровицьке	110	70,1
Разом:			92,5
Миляцька сільська ТГ	Перебродівське	1-53	5198,4
	Будимельське	1-6, 38, 39	821,0
	Озерське	1-3, 64	431,1
Разом:			6450,5
Старосільська сільська ТГ	Будимельське	7-37	2931,0
Усього по надлісництві:			113014,0

1.2. Організація території. Обсяг і характер виконаних лісовпорядних робіт

ДП "Сарненський лісгосп" був організований в 1940 році після приєднання Західної України до Української РСР. До складу лісгоспу входило чотири лісництва загальною площею 37,3 тис. га. В 1960 році відповідно до Постанови РМ УРСР від 30 листопада 1959 року №1834 і в відповідності до наказу Рівненського управління лісового господарства і лісозаготівель від 4 червня 1960 року №36 Сарненський лісгосп реорганізовано в лісгоспзаг. В цьому ж році, згідно розпорядження РМ УРСР від 11 травня 1960 р. №647-р і рішення Рівненського облвиконкому від 15 червня 1960 р. №343 в склад лісгоспагу було приєднано 2089 га малопродуктивних земель колгоспів і колгоспних лісів. Починаючи з 1961 року по 1969 р. на підставі постанов і розпоряджень в склад лісгоспагу було прийнято 13563 га земель від різних організацій, в тому числі Немовицьке і Кричильське лісництва від Степанського лісгоспагу, а також передано іншим лісокористувачам 8382 га.

Наказом Міністерства лісового господарства від 31.10.1991 р. №133 Сарненський лісгоспзаг був перейменований у Сарненський держлісгосп.

З метою вдосконалення державного управління лісовим господарством України та подальшого розмежування функції державного управління лісами з функціями господарської діяльності, у відповідності до наказу Держкомлісгоспу України від 20.10.2004 р. №179 державне лісгосподарське об'єднання „Рівнеліс” було ліквідовано, а на базі його майна було утворене Рівненське обласне управління лісового та мисливського господарства.

У зв'язку з утворенням Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства та з метою приведення у відповідність Статуту і найменування підприємства до Господарського кодексу України і наказу Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва України від 26.06.2004 р. №792/9391 «Про затвердження вимог, щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу», згідно наказу Держкомлісгоспу України від 2.02.2005 р. №54 Сарненський держлісгосп був перейменований у ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО „САРНЕНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ” - скорочена назва ДП „Сарненське лісгосп”.

Наказом Держлісагентства України від 04.10.2021р. № 622 «Про припинення державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство» та затвердження складу Комісії з припинення» та наказу Держлісагентства України від 28.01.2022р. № 231 «Про внесення змін до наказу Держлісагентства від 04.10.2021р. № 622» землі лісового фонду бувшого ДП «Дубровицький лісгосп» загальною площею 58478,4 га увійшли в склад ДП «Сарненський лісгосп».

Перше лісовпорядкування лісів, які входять до складу лісгоспу було проведено в 1951 році. Наступні лісовпорядні роботи проводилися в 1958, 1969, 1979, 1989 роках. В архівах збереглися матеріали трьох останніх лісовпорядкувань: таксаційні описи, планшети, плани лісонасаджень, проекти організації і розвитку лісового господарства.

Попереднє лісовпорядкування було проведено в 2006 році Харківською лісовпорядною експедицією на загальній площі 49561,0 га. Роботи виконувались відповідно до вимог лісовпорядної інструкції 1986 року за I розрядом.

Починаючи з 1989 року на всій території лісгоспу проводилось безперервне лісовпорядкування.

Воно полягало в щорічному проведенні натурних таксаційних робіт на площах охоплених господарською діяльністю, на прийнятих землях, на лісових ділянках, що зазнали впливу стихійного лиха. Всі поточні зміни вносилися в повидільну таксаційну і картографічну бази даних, які підтримувались в актуальному стані. Під час безперервного лісовпорядкування здійснювався контроль за якістю виконання лісогосподарських заходів і лісокористування, визначались місця їх проведення. За результатами безперервного лісовпорядкування надавались комплекти обліково-звітної документації. Проводився аналіз виконання проєкту організації та розвитку лісового господарства, а його результати доводилися на всі рівні господарського управління.

Лісовпорядкування ДП «Сарненський лісгосп», ДП «Дубровський лісгосп» було проведено в 2019 р. за I розрядом у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради. Основні показники проведеного лісовпорядкування наведені в таблиці 1.2.1.

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею – господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

1.2.1. Основні показники проведеного лісовпорядкування

Показники	Одиниці вимірювання	Обсяги
1. Площа лісовпорядкування	га	113014,0
в. т .ч. з використанням ортофотопланів, аерофотознімків, космічних знімків	га	113014,0
2. Кількість кварталів	шт.	1603
3. Середня площа кварталу	га	70,5
4. Кількість таксаційних виділів	шт.	52598
5. Середня площа таксаційного виділу	га	2,1
6. Закладено площадок вибіркового методу таксації	шт.	2339
6.1. Вибірково-перелікова таксація	шт.	881
6.2. Вибірково-вимірювальна таксація	шт.	735
6.3. Санітарне обстеження насаджень	шт.	723

7. Закладено площадок на визначення сум площ поперечних перерізів деревостанів	шт.	10617
8. Закладено пробних площ – усього	шт.	21
в т.ч. на рубки догляду	шт.	7
9. Обстежено лісових культур	га	82,2
10. Кількість планшетів	шт.	146

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками, ортофотоплани зйомки 2018 року, планшети минулого лісовпорядкування та матеріали безперервного лісовпорядкування.

Для таксації деревостанів використовувались ортофотоплани М 1:10000, задовільної якості, зйомки 2018 року.

Зміни, які відбулися в площі надлісництва за обліковий період, наведено в таблиці 1.2.2.

1.2.2. Зміна площі за проектний період

Найменування лісництв	Найменування адміністративних районів	Площа в га за даними		
		теперішнього лісовпорядкування	попереднього лісовпорядкування	земельного балансу на 01.11.2019 року
«Сарненське надлісництво»				
Карпилівське	Сарненський	6199,1	5733,0	6199,1
Руднянське	Сарненський	7101,0	6448,0	7101,0
Сарненське	Сарненський	7074,8	6150,0	7074,8
Страшівське	Сарненський	8751,7	7879,0	8751,7
Костянтинівське	Сарненський	4565,5	4445,0	4565,5

Кричильське	Сарненський	6803,0	6499,0	6803,0
Немовицьке	Сарненський	5932,3	5635,0	5932,3
Тинненське	Сарненський	8108,2	6772,0	8108,2
Разом:		54535,6	49561,0	54535,6
«Сарненське надлісництво»				
Лісівське	Сарненський	5235,9	4842,0	5235,9
Літвицьке	Сарненський	6634,7	6212,5	6634,7
Дубровицьке	Сарненський	8114,9	7598,7	8114,9
Трипутнянське	Сарненський	2586,4	1445,7	2586,4
Бережницьке	Сарненський	3983,8	3267,3	3983,8
Перебродівське	Сарненський	5198,4	5198,9	5198,4
Будимельське	Сарненський	4165,1	4126,0	4165,1
Залузьке	Сарненський	8299,8	7539,7	8299,8
Озерське	Сарненський	9053,4	8679,0	9053,4
Черменське	Сарненський	5106,0	5174,0	5106,0
Разом:		58478,4	54083,8	58478,4
Усього по надлісництву:	Сарненський	113014,0	103644,8	113014,0

За проєктний період загальна площа в порівнянні з даними минулого лісовпорядкування збільшилась на 9369,2 га. Збільшення площі пояснюється наступним:

- відповідно наказу Держлісагентства від 10.06.2014р. №217 «Про реорганізацію ДП СЛАП «Сарненський держспецлісгосп» в склад ДП «Сарненський лісгосп» були прийняті землі, загальною площею 4563,9 га та відповідно до розпорядження Сарненської РДА від 26.12.2005р. №555 прийняті земельні ділянки площею 410,7 га;

- відповідно наказу Держлісагентства України від 24.01.2017р. №18 «Про реорганізацію ДП СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» в склад бувшого ДП «Дубровицький лісгосп» прийняті земельні ділянки загальною площею 4357,1 га та відповідно до розпорядження Рівненської ОДА від 22.04.2010р. №146 прийняті земельні ділянки площею 76,4га. Різниця в площі менше на 38,9 га пояснюється уточненням площ при виготовленні державних актів на право постійного користування земельними ділянками.

Таксація лісового фонду здійснювалась окомірною-вимірювальним методом, оснований на поєднанні окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої є основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувались таблиці «Сум площ перерізів та

запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР Агентства від 27.12.2011).

Виділення особливо захисних лісових ділянок з обмеженим режимом лісокористування проводилось у відповідності до «Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок», затвердженого постановою КМ України від 16 травня 2007 року № 733.

Рубки головного користування запроектовані у відповідності до «Порядку спеціального використання лісових ресурсів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року №761 і «Правил рубок головного користування», затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 року №364.

При проектуванні рубок формування і оздоровлення лісів лісовпорядкування керувалось «Правилами поліпшення якісного складу лісів», затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 року №724 та «Санітарними правилами в лісах України», затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року №555 зі змінами внесеними згідно постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 року №756 та «Рекомендаціями з ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення»(К.2008 р.)

При проектуванні рубок догляду в рекреаційних лісах (особливо захисні земельні ділянки лісового фонду – ділянки лісів навколо оздоровчих та рекреаційних територій) лісовпорядкування керувалось «Тимчасовими технічними вказівками по впорядкуванню лісів рекреаційного призначення (М.,1980 р.), «Робочими правилами по впорядкуванню рекреаційних лісів» (ВО «Укрдержліспроєкт»,1985 р.).

В об'єктах природно-заповідного фонду лісогосподарські заходи проектувались у повній відповідності з діючим Законом України «Про природно-заповідний фонд України», «Лісовим кодексом України», «Методичними рекомендаціями щодо режиму збереження лісових екосистем на територіях природно-заповідного фонду України різних категорій» та відповідними положеннями про природно-заповідні об'єкти.

Проектування з відновлення лісів і лісорозведення проводилось згідно з «Правилами відтворення лісів», затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 року № 303.

Оцінка якості лісових культур і природного поновлення при переведенні їх у вкриті лісовою рослинністю землі виконана у відповідності до «Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів», затвердженою наказом Державного комітету лісового господарства України від 19 серпня 2010 року №260.

Селекційна оцінка визначена для пристигаючих і стиглих насаджень сосни, дуба у відповідності з рекомендаціями із селекційної інвентаризації лісів України, розробленими УкрНДІЛГА(за П. І. Молотковим).

Для визначення класів бонітету насаджень використовувались бонітетні таблиці М.М.Орлова.

Крім зазначених таблиць використовувались такі нормативно-методичні матеріали: «Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02-37-476:20056», Київ 2006; «Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та

огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України», Київ, 2013; «Рекомендації з ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення», Київ, 2008; «Робочі правила з проведення вибіркових методів таксації деревостанів під час лісовпорядкування», Ірпінь, 2012; «Робочі правила з обстеження лісових культур і природного поновлення під час лісовпорядкування», Ірпінь-2012; «Методика визначення показників рекреаційної характеристики земель», Ірпінь, 2000; «Технологічна інструкція із заповнення карток таксації для оброблення на персональному комп'ютері», Ірпінь, 2003; Для визначення типів лісорослинних умов і типів лісу використовувалась лісотипологічна таблиця діагностичних ознак типів лісу області, складена на основі «Таблиць типів лісу Українського Полісся і Лісостепу» (І.Ф.Федець).

Для визначення ресурсів харчової і лікарської сировини використовувались «Інструктивно-методичні вказівки» розроблені доктором с.-г. наук Козьяковим С.М. (УДАУ, 1982 р.).

Сертифікація лісів

Проект організації і ведення лісового господарства розроблений на засадах сталого розвитку лісового господарства, як це передбачено чинним Лісовим кодексом України (статті 2, 34, 48, 55, 56).

Ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку передбачає поєднання економічних, екологічних та соціальних аспектів лісогосподарської діяльності з метою збереження, невиснажливого використання лісів та підтримування їх багатогранних функцій на довгострокову перспективу.

Розроблені положення проекту відповідають основним принципам сталого ведення лісового господарства: відповідність чинному законодавству України, та угодам, ратифікованих Україною; лісогосподарські заходи спрямовуються на багатоцільове використання продуктів і функцій лісу з метою підвищення економічної складової підприємства та отримання екологічних і соціальних вигод; збереження лісового біорізноманіття, унікальних лісових систем; розроблення системи заходів з ведення лісового господарства, їх вчасне оновлення і уточнення; постійне спостереження за станом лісів, контроль за виконанням лісогосподарських заходів; збереження лісів, які мають природоохоронне значення.

Для поширення практики управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку в Сарненському надлісництві започатковано систему добровільної лісової сертифікації.

В 2015, 2018 роках система ведення лісового господарства лісгоспу була сертифікована за схемою Лісової Опікунської Ради – ЛОП (ForestStewardshipCouncil® – FSC®). Основний аудит проведений компанією «NEPCon». Номер виданого сертифікату – NC-FM/COC-018515.

Вимоги Принципу 7 ЛОП («Планування господарювання»), що встановлені до Проекту організації та розвитку лісового господарства, загалом витримані. Проведені консультації зі спеціалістами і зацікавленими сторонами та складені перспективні плани моніторингових заходів дотримання вимог ЛОП.

Згідно індикатора 6.5.6 Стандарту FSC® репрезентативні ділянки у поєднанні з іншими компонентами мережі територій для збереження (зони збереження та охоронювані території, особливо цінні для збереження території) повинні охоплювати не менше 10% від площі підприємства. Загальна площа мережі територій для збереження становить 18295,3 га, або 16,2%. Отже, норматив територій для збереження витриманий. На репрезентативних ділянках на наступний проєктний період заходи не проєктувалися.

Встановлення ознак особливо цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ) проведено в процесі підготовки до сертифікації на основі практичного посібника «Особливо цінні для збереження

ліси: визначення та господарювання» (2008) та діючого «Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (2007). Результати обстеження лісового фонду з метою виділення ОЦЗЛ, погоджені з зацікавленими сторонами, представлені в таблиці 2.5.1.

Таблиця 2.5.1. Площа виявлених особливо цінних для збереження лісів

Категорія ОЦЗЛ	Лісництва	Площа, га
1. Лісові території, на яких виявлено осередки біорізноманіття, важливі на глобальному, національному або регіональному рівнях	Карпилівське	282,6
	Костянтинівське	160,4
	Кричильське	3,5
	Сарненське	1,5
	Страшівське	16,0
	Лісівське	972,6
	Літвицьке	666,4
	Дубровицьке	45,7
	Трипутнянське	3,0
	Бережницьке	1,7
	Перебродівське	41,5
	Будименське	377,0
	Залузьке	6,5
	Озерське	2423,9
	Черменське	3343,0
Разом:		8345,3
2. Великі лісові ландшафти, значущі на глобальному, національному або регіональному рівнях	Бережницьке	28,0
	Літвицьке	25,8
Разом:		53,8
3. Лісові території, що містять рідкісні екосистеми та екосистеми під загрозою зникнення, або входять до складу таких екосистем	Костянтинівське	12,7
	Сарненське	1,5
	Страшівське	30,7
	Дубровицьке	2,0
Разом:		46,9
4. Лісові території, що забезпечують основні природно-захисні функції в критичних ситуаціях.	Карпилівське	318,5
	Костянтинівське	183,1
	Немовицьке	500,6

продовження таблиці 2.5.1.

Категорія ОЦЗЛ	Лісництва	Площа, га
4. Лісові території, що забезпечують основні природно-захисні функції в критичних ситуаціях	Кричильське	42,4
	Руднянське	401,8
	Сарненське	310,1
	Страшівське	703,6
	Тинненське	266,0
	Лісівське	227,2
	Літвицьке	152,8
	Дубровицьке	214,0
	Бережницьке	63,3
	Перебродівське	281,1
	Будименське	89,8
	Залузьке	188,3

	Озерське	198,9
Разом:		4141,5
5. Лісові території, що є визначальними для задоволення основних потреб місцевих громад	Карпилівське	8,3
	Сарненське	1081,7
	Костянтинівське	221,7
	Кричильське	292,5
	Немовицьке	270,3
	Руднянське	707,9
	Тинненське	450,6
	Страшівське	1185,6
	Лісівське	6,4
	Дубровицьке	86,4
	Трипутнянське	16,1
	Бережницьке	19,5
	Перебродівське	824,5
	Будименське	483,4
	Залузьке	28,2
	Озерське	12,0
	Черменське	4,7
Разом:		5699,8
6. Лісові території, що є визначальними для традиційної культурної ідентичності місцевих громад	-	-
Усього:		18295,3

Сертифіковані ліси забезпечуватимуть економічне, екологічне і соціально збалансоване ведення лісового господарства. Лісова продукція надходитиме з лісових ділянок, ведення господарства в яких здійснюється на принципах невиснажливого, постійного і неперервного лісокористування, з врахуванням охорони довкілля, збереження біорізноманіття, інтересів працівників лісу та місцевого населення.

ПРОЕКТ ЛІСОКОРИСТУВАННЯ І ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ЗАХОДІВ

2. Рубки формування та оздоровлення лісів

2.1. Рубки догляду за лісом

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

Розрахунок щорічного обсягу рубок догляду в межах категорій лісів приведений в табл. 2.1.1.

Для підтвердження правильності запроєктованих обсягів рубок догляду в табл. 2.1.2 приведено розподіл за повнотами площі насаджень у віці рубок догляду і призначених в рубку.

Причини неповного охоплення насаджень рубками догляду:

- освітлення і проčiщення запроєктовані відповідно на площі 58,8% і 37,3% від площі молодняків у віці рубок з повнотою 0,8-1,0. Згідно протоколу першої лісовпорядної наради вони не призначались в насадженнях, які зростають в сирих і мокрих типах лісорослинних умов, а також в чистих насадженнях берези, вільхи та осики. Також залишена частина насаджень для потреб мисливського господарства як захисні ремізи;

- проріджування запроєктовано на 60,7% від площі насаджень, що знаходяться у віці рубок. Решта площі не призначено в рубку в чистих насадженнях сосни звичайної, насадженнях берези повислої, осики, вільхи чорної, що зростають в сирих і мокрих типах умов місцезростання;

- прохідні рубки запроєктовано на 61,6% від площі насаджень у віці рубок. Решта площі не призначено в рубку в насадженнях, що зростають в сирих і мокрих типах лісорослинних умов, крім мішаних соснових насаджень з повнотою 0,8-1,0, а для соснових насаджень штучного походження з повнотою 0,7; також прохідні рубки не запроєктовано в заказниках, пам'ятках природи, заповідних урочищах, згідно режиму лісокористування в об'єктах природно-заповідного фонду.

Рекомендовані методи проведення рубок догляду активний (комбінований) метод рубок, при якому вибірка гірших за станом дерев проводиться одночасно з верхнього і нижнього наметів, з врахуванням господарських і біологічних ознак деревних порід.

З метою комплексної концентрації місць проведення рубок догляду за їх видами, що дозволяє більш економно використовувати техніку і механізми, покращувати умови праці робітників, підвищувати якість і ефективність лісогосподарського виробництва, доцільно впровадження поквартального способу проведення рубок догляду за лісом на базі комплексних бригад.

2.1.1. Розрахунок щорічного обсягу рубок догляду за лісом

Фонд рубок догляду		Тер-	Щорічний розмір рубок	
		мін	догляду	
запас стовбурний	по-			

Вид руб- догляду	пло- ща, га	до руб-	що вирубу- ється	рю- вано-	што- ща, га	єсться, тис.куб.м	пло- запас, що вирубу-
	ки, тис. куб.м	усьо- го, тис. куб.м	з 1 га, куб.м	ро- ків	сті, бур- ний	стов- від- ний	лік- вої де діло- ревини

ФОНД РУБОК ДОГЛЯДУ

=====

Ліси природоох. наукового. історико-культур. призначення

ХВОЙНЕ ГОСПОДАРСТВО

ОСВІТЛЕННЯ

0.7 0.01 5 0.1

ПРОЧИЩЕННЯ

9.3 0.37 0.08 9 5 1.9 0.02

ПРОРІДЖУВАННЯ

134.4 14.99 1.19 9 7 19.3 0.18 0.15 0.02

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

2.2 0.01 0.01

ПРОХІДНІ РУБКИ

38.5 14.77 2.27 59 10 3.9 0.23 0.21 0.09

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

12.7 0.06 0.06 0.01

Разом 182.9 30.14 3.54 25.2 0.43 0.36 0.11

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

14.9 0.07 0.07 0.01

ТВЕРДОЛИСТЯНЕ ГОСПОДАРСТВО

ПРОРІДЖУВАННЯ

1.3 0.05 7 0.2

Разом 1.3 0.05 0.2

М'ЯКОЛИСТЯНЕ ГОСПОДАРСТВО

ПРОРІДЖУВАННЯ

60.5 5.55 0.39 6 7 8.7 0.05 0.05

Разом 60.5 5.55 0.39 8.7 0.05 0.05

РАЗОМ ПО КАТЕГОРІЇ ЛІСІВ

ОСВІТЛЕННЯ

0.7 0.01 0.1

ПРОЧИЩЕННЯ

9.3 0.37 0.08 9 1.9 0.02

продовження таблиці 2.1.1.

Фонд рубок догляду	Тер-	Щорічний розмір рубок
--------------------	------	-----------------------

						мін	догляду	
		запас	стовбурний	по-				
Вид	пло-					вто-	пло-	запас, що вирубу-
рубок	ща,	до	що вирубу-	рю-	ща,	ється,	тис.куб.м	
догляду	га	руб-	ється	вано-	га			
	ки,			сті,		стов-	лік-	діло-
	тис.	усьо-	з 1	ро-	бур-	від-	вої де	
	куб.м	го,	га,	ків	ний	ний	ревини	
	тис.	куб.м						
	куб.м							

ПРОРІДЖУВАННЯ

196.2 20.59 1.58 8 28.2 0.23 0.20 0.02

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

2.2 0.01 0.01

ПРОХІДНІ РУБКИ

38.5 14.77 2.27 59 3.9 0.23 0.21 0.09

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

12.7 0.06 0.06 0.01

Разом 244.7 35.74 3.93 34.1 0.48 0.41 0.11

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

14.9 0.07 0.07 0.01

Рекреаційно-оздоровчі ліси

ХВОЙНЕ ГОСПОДАРСТВО

ОСВІТЛЕННЯ

89.9 1.30 0.32 4 5 18.0 0.06

ПРОЧИЩЕННЯ

144.0 5.31 1.02 7 5 28.8 0.20

ПРОРІДЖУВАННЯ

681.1 67.36 7.86 12 7 97.3 1.12 0.95 0.14

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

5.1 0.05 0.05 0.01

ПРОХІДНІ РУБКИ

547.23 178.6
1785.2 65.47 37 10 6.54 5.89 2.66

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

518.5 7.60 7.60 0.77 0.61

Разом 621.20 322.7

2700.2 74.67 7.92 6.84 2.80

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

523.6 7.65 7.65 0.78 0.61

ТВЕРДОЛИСТЯНЕ ГОСПОДАРСТВО

ОСВІТЛЕННЯ

2.1 0.01 3 0.7

продовження таблиці 2.1.1.

Фонд рубок догляду Тер- Щорічний розмір рубок													
мін догляду													
запас стовбурний по-													
Вид руб- догляду	пло-	вто-										пло-	запас, що вирубу-
	ща,	до	що вирубу-			рю-	ща,	ється, тис.куб.м					
	га	руб-	ється			вано-	га						
	ки,	сті,					стов-	лік-	діло-				
	тис.	уся-	з 1	ро-	бур-		від-	вої де					
куб.м	го,	га,	ків	ний		ний	ревини						
	тис.	куб.м											
	куб.м												

ПРОРІДЖУВАННЯ

40.2 5.01 0.45 11 7 5.6 0.06 0.05

ПРОХІДНІ РУБКИ

1.4 0.39 0.05 36 10 0.1

Разом 43.7 5.41 0.50 6.4 0.06 0.05

М'ЯКОЛИСТЯНЕ ГОСПОДАРСТВО

ОСВІТЛЕННЯ

0.6 0.02 5 0.1

ПРОРІДЖУВАННЯ

21.8 2.18 0.15 7 7 3.1 0.02 0.02

ПРОХІДНІ РУБКИ

20.6 3.23 0.51 25 10 2.1 0.05 0.05 0.01

Разом 43.0 5.43 0.66 5.3 0.07 0.07 0.01

РАЗОМ ПО КАТЕГОРІЇ ЛІСІВ

ОСВІТЛЕННЯ

92.6 1.33 0.32 3 18.8 0.06

ПРОЧИЩЕННЯ

144.0 5.31 1.02 7 28.8 0.20

ПРОРІДЖУВАННЯ

743.1 74.55 8.46 11 1.20 1.02 0.14
106.0

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

5.1 0.05 0.05 0.01

ПРОХІДНІ РУБКИ

550.85 180.8

1807.2 66.03 37 6.59 5.94 2.67

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

518.5 7.60 7.60 0.77 0.61

Разом 632.04 334.4

2786.9 75.83 8.05 6.96 2.81

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

523.6 7.65 7.65 0.78 0.61

КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ

7.3 2.4

Захисні ліси

ХВОЙНЕ ГОСПОДАРСТВО

продовження таблиці 2.1.1.

	Фонд рубок догляду		Тер-	Щорічний розмір рубок		мін	догляду	
Вид рубок догляду	запас стовбурний		по-					
	пло-			што-	пло-	запас, що вирубу-		
	ща,	до	що вирубу-	рю-	ща,	ється, тис.куб.м		
	га	руб-	ється	вано-	га			
	ки,			сті,	стов-		лік-	діло-
	тис.	устьо-	з 1	ро-	бур-	від-	вої де	
	куб.м	го,	га,	ків	ний	ний	ревини	
	тис.	куб.м						
	куб.м							

57.7 0.95 0.24 4 11.5 0.04

	Фонд рубок догляду			Тер-	Щорічний розмір рубок			
				мін	догляду			
	запас стовбурний			по-				
Вид	пло-				вто-	пло-	запас, що вирубу-	
рубок	ща,	до	що вирубу-		рю-	ща,	ється, тис.куб.м	
догляду	га	руб-	ється		вано-	га		
	ки,				сті,	стов-	лік-	діло-
	тис.	усьо-	з 1	ро-	бур-	від-	вої де	
	куб.м	го,	га,	ків	ний	ний	ревини	
		тис.	куб.м					
		куб.м						

102.1 4.59 0.89 9 20.3 0.17

462.6	54.65	5.81	13	66.5	0.78	0.67	0.10
-------	-------	------	----	------	------	------	------

25.0 0.29 0.29 0.04 0.03

486.90	173.0				
1730.5	58.75	34	5.86	5.28	2.36

481.6	6.61	6.61	0.69	0.51
-------	------	------	------	------

КРИМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ

ОСВІТЛЕННЯ

ПРОЧИЩЕНИЯ

ПРОРІДЖУВАННЯ

ПРОХІДНІ РУБКИ

5356.14	42	10	74.84	67.36	30.32
---------	----	----	-------	-------	-------

ОСВІТЛЕННЯ

875.1 14.12 3.46 4 0.69
177.1

ПРОЧИЩЕННЯ

942.9 49.09 9.40 10 1.85
188.8

ПРОРІДЖУВАННЯ

продовження таблиці 2.1.1.

Вид рубок догляду	Фонд рубок догляду		Тер-		Щорічний розмір рубок			мін догляду	
	запас стовбурний		по-		што-річний розмір рубок			догляду	
	пло-		до		што вируб-			што-річний розмір рубок	
	ща, га		руб-		ється			ється, тис.куб.м	
	ки,	тис.куб.м	усть-го,	з 1 га,	ро-ків	сті, бур-ний	што-річний	лік-вої де	діло-
		тис.куб.м		куб.м				ревини	

706.40 754.6
5284.3 86.06 16 12.27 10.43 1.52

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

82.8 0.50 0.50 0.08 0.04

ПРОХІДНІ РУБКИ

5459.56 41 76.24 68.66 30.59
18517.4 762.33 1852.1

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

43.25 43.25 4.33 3.47
4420.1

Разом 6229.17 91.05 79.09 32.11
25619.7 861.25 2972.6

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

43.75 43.75 4.41 3.51
4502.9

КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ

304.2

101.4

РАЗОМ НАСАДЖЕНЬ
ХВОЙНЕ ГОСПОДАРСТВО

ОСВІТЛЕННЯ

16.21 3.96 4 0.78
1006.8 201.3

ПРОЧИЩЕННЯ

59.06 11.32 10 2.23
1187.4 237.6

ПРОРІДЖУВАННЯ

783.44 857.4
5998.8 95.63 16 13.63 11.60 1.74

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

113.2	0.84	0.84		0.13	0.07
ПРОХІДНІ РУБКИ					
6398.30		41		87.39	78.66 35.41
21538.8	873.94			2154.2	

продовження таблиці 2.1.1.

	Фонд рубок догляду		Тер-	Щорічний розмір рубок		
			мін		догляду	
	запас стовбурний		по-			
Вид	пло-			вто-	пло-	запас, що вирубу-
рубок	ща,	до	що вирубу-	рю-	ща,	ється, тис.куб.м
догляду	га	руб-	ється	вано-	га	
	ки,			сті,	стов-	лік-
	тис.	уся-	з 1	ро-	від-	вої де
	куб.м	го,	га,	ків	ний	ревини
	тис.	куб.м				
	куб.м					

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

57.42	57.42		5.79	4.58
5417.4				
Разом	7257.01		104.03	90.26 37.15
29731.8	984.85		3450.5	

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

58.26	58.26		5.92	4.65
5530.6				

ТВЕРДОЛИСТЯНЕ ГОСПОДАРСТВО

ОСВІТЛЕННЯ

17.3	0.14	0.05	3	5.8	0.01
------	------	------	---	-----	------

ПРОЧИЩЕННЯ

10.9	0.30	0.07	6	2.2	0.01
------	------	------	---	-----	------

ПРОРІДЖУВАННЯ

250.4	29.00	3.04	12	35.6	0.42	0.34	0.02
-------	-------	------	----	------	------	------	------

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

1.9	0.01	0.01			
ПРОХІДНІ РУБКИ					
327.7	74.98	10.34	32	32.8	1.02 0.96 0.20

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

15.5	0.10	0.10		0.01	0.01
Разом	606.3	13.50		76.4	1.46 1.30 0.22
104.42					

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

17.4	0.11	0.11		0.01	0.01
М'ЯКОЛИСТЯНЕ ГОСПОДАРСТВО					
ОСВІТЛЕННЯ					

продовження таблиці 2.1.1.

РАЗОМ ПО ПІДПРИЄМСТВУ						
ОСВІТЛЕННЯ	16.41	4.02	4	0.79		
	1026.1			207.5		
ПРОЧИЩЕННЯ	59.36	11.39	10	2.24		
	1198.3			239.8		
ПРОРІДЖУВАННЯ	856.19		15	14.48	12.32	1.78
	6686.2	101.91		955.3		

115.1	0.85	0.85	0.13	0.07	
ПРОХІДНІ РУБКИ					
6512.08		40	88.92	80.09	35.71
22093.6	889.38		2209.8		

	57.52	57.52		5.80	4.59
	5432.9				
Разом	7444.04			106.43	92.41 37.49
	31004.2	1006.70		3612.4	

КРІМ ТОГО, СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ

58.37	58.37	5.93	4.66
5548.0			
КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ			
330.6			
	110.2		

2.1.2. Розподіл насаджень у віці рубок догляду та фонду рубок догляду за повнотами, га

Різновидність рубок догляду	Площа насаджень у розрізі повнот, га					Разом
	0.3-0.5	0.6	0.7	0.8	0.9 і вище	

НАЯВНІСТЬ НАСАДЖЕНЬ У ВІЦІ РУБОК ДОГЛЯДУ

Ліси природоох. наукового. історико-культур. призначення							
ОСВІТЛЕННЯ	46.9	115.4	220.1	65.8	12.7	460.9	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	32.0	61.4	73.4	18.9	185.7		
ПРОЧИЩЕННЯ	14.6	52.7	309.8	48.1	35.3	460.5	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	5.8	6.4	138.7	11.7	5.7	168.3	
ПРОРІДЖУВАННЯ	76.5	119.1	507.6	151.0	53.8	908.0	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	36.2	49.2	287.6	91.4	3.3	467.7	
ПРОХІДНІ РУБКИ	28.0		14.2	25.8		68.0	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	12.7			12.7			
РАЗОМ	166.0	287.2	1051.7	290.7	101.8	1897.4	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	74.0	117.0	512.4	122.0	9.0	834.4	
Рекреаційно-оздоровчі ліси							
ОСВІТЛЕННЯ	16.9	120.7	208.6	142.9	17.5	506.6	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	7.7	40.2	46.1	57.6	14.4	166.0	
ПРОЧИЩЕННЯ	7.6	112.5	556.6	277.7	124.4	1078.8	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	3.9	34.2	167.0	122.3	17.3	344.7	
ПРОРІДЖУВАННЯ	8.9	64.2	704.3	238.3	161.4	1177.1	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							
	5.2	29.5	215.6	83.0	15.0	348.3	
ПРОХІДНІ РУБКИ	259.4	881.1	2647.2	313.2	585.3	4686.2	
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ							

128.9 300.2 461.2 33.7 31.7 955.7
 РАЗОМ 292.8 1178.5 4116.7 972.1 888.6 7448.7
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 145.7 404.1 889.9 296.6 78.4 1814.7
 КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ
 7.3

Захисні ліси
 ОСВІТЛЕННЯ 24.8 95.4 152.2 85.5 22.4 380.3
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 7.9 18.3 43.7 29.5 99.4
 ПРОЧИЩЕННЯ 22.5 86.7 218.3 168.5 45.6 541.6
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 3.1 41.9 47.8 74.5 17.7 185.0
 ПРОРІДЖУВАННЯ 22.6 101.0 474.5 190.5 61.7 850.3
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 5.1 23.1 111.3 72.0 15.8 227.3

продовження таблиці 2.1.2.

Різновидність рубок догляду	Площа насаджень у розрізі повнот, га					Разом
	0.3-0.5	0.6	0.7	0.8	0.9 і вище	

ПРОХІДНІ РУБКИ 270.9 779.4 1971.1 632.5 281.3 3935.2
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 84.1 237.4 342.3 134.4 26.3 824.5
 РАЗОМ 340.8 1062.5 2816.1 1077.0 411.0 5707.4
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 100.2 320.7 545.1 310.4 59.8 1336.2
 КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ
 19.1

Експлуатаційні ліси
 ОСВІТЛЕННЯ 247.6 901.8 1615.6 1145.7 251.7 4162.4
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 85.0 288.3 500.9 481.5 101.2 1456.9
 ПРОЧИЩЕННЯ 331.2 1004.4 3104.8 1813.2 696.9 6950.5
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 138.7 533.3 1499.4 694.1 284.5 3150.0
 ПРОРІДЖУВАННЯ 432.1 781.4 4465.2 3076.7 927.9 9683.3
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 193.1 377.8 1934.5 1114.7 260.6 3880.7
 ПРОХІДНІ РУБКИ 1984.0 5388.8 15391.2 7861.3 6124.1 36749.4
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 895.2 2143.1 4918.6 1776.1 831.7 10564.7
 РАЗОМ 2994.9 8076.4 24576.8 13896.9 8000.6 57545.6
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 1312.0 3342.5 8853.4 4066.4 1478.0 19052.3
 КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ
 304.2

РАЗОМ НАСАДЖЕНЬ У ВІЦІ РУБОК ДОГЛЯДУ

ОСВІТЛЕННЯ 336.2 1233.3 2196.5 1439.9 304.3 5510.2
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
132.6 408.2 664.1 587.5 115.6 1908.0
ПРОЧИЩЕННЯ 375.9 1256.3 4189.5 2307.5 902.2 9031.4
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
151.5 615.8 1852.9 902.6 325.2 3848.0
ПРОРІДЖУВАННЯ 540.1 1065.7 6151.6 3656.5 1204.8 12618.7
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
239.6 479.6 2549.0 1361.1 294.7 4924.0
ПРОХІДНІ РУБКИ 2542.3 7049.3 20023.7 8832.8 6990.7 45438.8
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
1108.2 2680.7 5734.8 1944.2 889.7 12357.6
РАЗОМ 3794.5 10604.6 32561.3 16236.7 9402.0 72599.1
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
1631.9 4184.3 10800.8 4795.4 1625.2 23037.6
КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ
330.6

продовження таблиці 2.1.2.

Різновидність рубок догляду	Площа насаджень у розрізі повнот, га					Разом
	0.3-0.5	0.6	0.7	0.8	0.9 і вище	

ФОНД РУБОК ДОГЛЯДУ

=====

Ліси природоох. наукового. історико-культур. призначення
ОСВІТЛЕННЯ 0.7 0.7
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
0.7 0.7
ПРОЧИЩЕННЯ 5.2 4.1 9.3
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
2.5 2.5
ПРОРІДЖУВАННЯ 190.3 2.6 3.3 196.2
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
130.8 2.6 3.3 136.7
ПРОХІДНІ РУБКИ 12.7 25.8 38.5
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
12.7 12.7
РАЗОМ 203.0 34.3 7.4 244.7
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
143.5 5.8 3.3 152.6
Рекреаційно-оздоровчі ліси
ОСВІТЛЕННЯ 4.4 75.3 12.9 92.6
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
0.2 40.6 11.0 51.8
ПРОЧИЩЕННЯ 127.8 16.2 144.0
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
70.8 4.1 74.9

ПРОРІДЖУВАННЯ 549.4 80.4 113.3 743.1
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 164.6 27.7 13.1 205.4
 ПРОХІДНІ РУБКИ 989.8 246.6 570.8 1807.2
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 68.8 29.8 25.9 124.5
 РАЗОМ 1543.6 530.1 713.2 2786.9
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 233.6 168.9 54.1 456.6
 КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ
 7.3

Захисні ліси

ОСВІТЛЕННЯ 3.0 53.6 1.1 57.7
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 1.9 25.6 27.5
 ПРОЧИЩЕННЯ 0.7 1.1 80.5 19.8 102.1
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 0.7 1.1 32.7 8.0 42.5
 ПРОРІДЖУВАННЯ 348.2 82.1 32.3 462.6
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 продовження таблиці 5.1.1.2.

Різновидність		Площа насаджень у розрізі повнот, га					Разом	
рубок	догляду	0.3-0.5	0.6	0.7	0.8	0.9 і вище		

69.3 27.9 3.6 100.8
 ПРОХІДНІ РУБКИ 952.8 498.0 279.7 1730.5
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 74.4 79.3 25.4 179.1
 РАЗОМ 0.7 1305.1 714.2 332.9 2352.9
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 0.7 146.7 165.5 37.0 349.9
 КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ
 19.1

Експлуатаційні ліси

ОСВІТЛЕННЯ 49.9 684.1 141.1 875.1
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 37.5 373.2 69.6 480.3
 ПРОЧИЩЕННЯ 0.3 25.1 641.1 276.4 942.9
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 0.3 19.6 299.9 99.2 419.0
 ПРОРІДЖУВАННЯ 3375.9 1333.8 574.6 5284.3
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 1465.0 478.4 155.6 2099.0
 ПРОХІДНІ РУБКИ 6699.4 5822.6 5995.4 18517.4
 В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ
 848.6 1032.2 808.6 2689.4
 РАЗОМ 0.3 10150.3 8481.6 6987.5 25619.7

В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ					
	0.3	2370.7	2183.7	1133.0	5687.7
КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ					
		304.2			
РАЗОМ НАСАДЖЕНЬ					
ОСВІТЛЕННЯ		57.3	813.7	155.1	1026.1
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ					
		39.6	440.1	80.6	560.3
ПРОЧИЩЕННЯ		1.0	26.2	854.6	316.5 1198.3
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ					
		1.0	20.7	405.9	111.3 538.9
ПРОРІДЖУВАННЯ			4463.8	1498.9	723.5 6686.2
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ					
		1829.7	536.6	175.6	2541.9
ПРОХІДНІ РУБКИ			8654.7	6593.0	6845.9 22093.6
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ					
		1004.5	1141.3	859.9	3005.7
РАЗОМ		1.0	13202.0	9760.2	8041.0 31004.2
В ТОМУ ЧИСЛІ У ЗМІШАНИХ НАСАДЖЕННЯХ					
		1.0	2894.5	2523.9	1227.4 6646.8
КРІМ ТОГО, ОСВІТЛЕННЯ В НЕЗІМКНУТИХ ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ					
			330.6		

В лісопарковій частині лісів зеленої зони призначені ландшафтні рубки догляду, які по технології проведення суттєво відрізняються від звичайних рубок. Місця масового відпочинку повинні бути не тільки привабливими, але й стійкими та довговічними. Рубки формування доцільно розпочинати з 10-15-річного віку. Тут діє ландшафтний метод, який передбачає залишення на корені дерев з оригінальною формою стовбура - двійчаток, трійчаток, з різносторонньою кривизною стовбура, із надто розвиненою кроною тощо. Такі дерева порушують монотонність, підсилюють різноманітність ландшафту. Одна із особливостей ландшафтного методу полягає у тому, що він спрямований на вирощування ширококронних дерев з великою листяною поверхнею. Саме такі дерева відповідають естетичним вимогам відвідувачів і мають велику гігієнічну здатність у затриманні пилу, виділенні фітонцидів і т.п. Формування деревостанів з ширококронними деревами можливе лише тоді, коли дерева у деревостані, починаючи з молодого віку, добре освітлені. Це зберігає зелені листки та хвою на нижніх гілках, а крона залишається низько опущеною на стовбурі та розростається у ширину горизонтально.

В рекреаційних лісах рубки догляду запроєктовані на площі 2786,9 га, із них освітлення – 92,6 га, прочищення – 144,0 га, проріджування – 743,1 га, прохідні рубки – 1807,2 га.

3 Санітарні рубки і очищення від захаращеності

Лісовпорядкуванням виявлено в насадженнях 171,74 тис.м³ сухостійного та пошкодженого лісу на площі 12427,6 га. Захаращеність виявлена на площі 2984,0 га із загальним запасом 42,98 тис.м³.

Причини утворення сухостійної деревини і захаращеності обумовлені природним відпадом дерев, кліматичними факторами, а також пошкодженням соснових насаджень шкідниками та хворобами лісу.

Для покращення санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроєктовано проведення вибірових санітарних рубок (табл.3.1).

Вся площа суцільних санітарних рубок лісовпорядкуванням запроєктовано в загиблих насадженнях на площі 192,9 га (стовбурний запас 23,77 тис.м³, ліквідний запас 21,57 тис.м³, ділової деревини 9,19 тис.м³).

Термін проведення запроєктованих обсягів суцільних санітарних рубок встановлено 1-2 роки, вибірових санітарних рубок 3-5 років.

На наступні роки проектного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Ліквідація захаращеності запроєктовано на площі 59,1 га із загальним запасом 0,49 тис.м³.

3.1. Санітарні рубки

Групи порід	Фонд рубок				Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа, га	запас стовбурний, тис.м³				площа, га	запас, що вирубується, тис.м³		
		загальний	що вирубується				стовбурний	ліквідний	ділової деревини
			ростучої деревини	сухостою					
1. Суцільні санітарні рубки									
Рекреаційно-оздоровчі ліси									
Разом:	13,7	0,30	0,30	1,53		8,7	1,18	1,04	0,50
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	13,7	0,30	0,30	1,53	1,2	8,7	1,18	1,04	0,50
Захисні ліси									
Разом:	12,9	0,06	0,06	1,07		9,1	0,80	0,69	0,35

в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	12,6	0,06	0,06	1,04	1,2	8,8	0,77	0,67	0,34
М'яколистяні	0,3	-	-	0,03	1,2	0,3	0,03	0,02	0,01
Експлуатаційні ліси									
Разом:	166,3	3,21	3,21	17,60		88,9	11,58	10,47	4,59
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	163,3	3,07	3,07	17,55	1,2	87,5	11,49	10,40	4,56
Твердолистяні	2,7	0,14	0,14	0,05	2	1,4	0,09	0,07	0,03
Усього по надлісництву:	192,9	3,57	3,57	20,20		106,7	13,56	12,20	5,44
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	189,9	3,43	3,43	20,12		105,0	13,44	12,11	5,40
Твердолистяні	2,7	0,14	0,14	0,05		1,4	0,09	0,07	0,03
М'яколистяні	0,3	-	-	0,03		0,3	0,03	0,02	0,01
2. Вибіркові санітарні рубки									
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення									
Разом:	94,4	34,07	0,03	2,04		58,6	0,95	0,85	0,18
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	87,4	31,76	0,03	1,75	1,3	55,7	0,83	0,75	0,17
Твердолистяні	7,0	2,31	-	0,29	1,3	2,9	0,12	0,10	0,01
Рекреаційно-оздоровчі ліси									
Разом	1086,2	294,42	1,40	20,31		374,1	7,24	6,39	3,28
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	985,5	275,81	1,09	17,89	3	340,5	6,33	5,58	3,03
Твердолистяні	86,9	16,48	0,31	2,23	3	29,0	0,85	0,76	0,23
М'яколистяні	13,8	2,13	-	0,19	3	4,6	0,06	0,05	0,02
Захисні ліси									
Разом	834,0	212,50	2,23	12,41		278,0	4,88	4,35	2,23
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	810,1	208,13	2,21	12,10	3	270,0	4,77	4,26	2,20
Твердолистяні	12,9	2,12	0,02	0,18	3	4,3	0,07	0,06	0,02

М'яколистяні	11,0	2,25	-	0,13	3	3,7	0,04	0,03	0,01
--------------	------	------	---	------	---	-----	------	------	------

продовження таблиці 3.1.

Групи порід	Фонд рубок				Тер- мін вико- нання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа, га	запас стовбурний, тис.м³				пло- ща, га	запас, що вирубується, тис.м³		
		загаль- ний	що вирубується				стов- бур- ний	лік- від- ний	діло- вої дере- вини
			росту- чої дере- вини	сухо- стою					
Експлуатаційні ліси									
Разом:	6655,0	1871,59	15,34	72,76		1796,9	22,99	20,84	9,64
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	6162,2	1770,98	14,88	66,51	3,5	1680,0	21,41	19,47	9,16
Твердолистяні	217,7	43,41	0,32	2,19	3,5	61,9	0,74	0,66	0,20
М'яколистяні	275,1	57,20	0,14	4,06	5	55,0	0,84	0,71	0,28
Усього по надлісництву:	8669,6	2412,58	19,00	107,52		2507,6	36,06	32,43	15,33
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	8045,2	2286,68	18,21	98,25		2346,2	33,34	30,06	14,56
Твердолистяні	324,5	64,32	0,65	4,89		98,1	1,78	1,58	0,46
М'яколистяні	299,9	61,58	0,14	4,38		63,3	0,94	0,79	0,31

При призначенні санітарних рубок лісовпорядкуванням враховувалась ступінь пошкодження насаджень, наявність захаращеності, запасу сухостійного і пошкодженого лісу, шкідників і хвороб лісу.

4. Рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних

і похідних деревостанів

Обсяги рубок, пов'язаних з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних і похідних деревостанів наведені у таблиці 5.1.3.1. Виявлений фонд реконструкції, його характеристика, способи реконструкції на проєктний період наведені в підрозділі 5.4. «Реконструкція насаджень».

4.1. Рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних і похідних деревостанів

Показники	Одиниця вимірювання	Господарство			Разом	В тому числі за способами рубки	
		хвойне	твердо-листяне	м'яко-листяне		суцільна	часткова
Експлуатаційні ліси							
1. Виявлений фонд (запроєктовано до рубки)							
–площа	га	8,2			8,2	8,2	
- загальний стовбурний запас	тис. м ³	0,31			0,31	0,31	
- в т.ч. стовбурний запас, що вирубується	тис. м ³	0,31			0,31	0,31	
2. Термін проведення	років	1			1		

продовження таблиці 4.1.

Показники	Одиниця вимірювання	Господарство			Разом	В тому числі за способами рубки	
		хвойне	твердо-листяне	м'яко-листяне		суцільна	часткова
3. Щорічний обсяг: (чисельник – запроєктовано лісовпорядкуванням; знаменник – прийнято 2-ю лісовпорядною нарадою при розходженні)							
Площа	га	8,2			8,2	8,2	
Запас, що вирубується							
- стовбурний	тис.м³	0,31			0,31	0,31	
- ліквідний	тис.м³	0,18			0,18	0,18	

- ділової деревини	тис.м³	-			-	-	
--------------------	--------	---	--	--	---	---	--

5. Інші заходи формування і оздоровлення лісів

Обсяги інших заходів формування і оздоровлення лісів наведені в таблиці 5.1.

5.1.4.1. Інші рубки формування і оздоровлення лісів (площа, га; запас, тис.м³)

Групи порід	Запроєктовано лісовпорядкуванням			Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа	запас стовбурний, що вирубується			площа	запас, що вирубується		
		ростучої деревини	сухо-стою			стовбурний	ліквідний	ділової деревини
1. Розрубання кварталних просік								
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Разом:	0,7	0,06			0,7	0,06	0,03	0,01
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	0,6	0,05		1	0,6	0,05	0,03	0,01
М'яколистяні	0,1	0,01		1	0,01	0,01	-	-
Захисні ліси								
Разом:	1,9	0,11			1,9	0,11	0,06	0,01
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	0,5	0,07		1	0,5	0,07	0,04	0,01
М'яколистяні	1,4	0,04		1	1,4	0,04	0,02	-
Експлуатаційні ліси								
Разом:	1,2	0,08			1,2	0,08	0,05	0,01
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	0,5	0,03		1	0,5	0,03	0,02	0,01
М'яколистяні	0,7	0,05		1	0,7	0,05	0,03	-
Усього:	3,8	0,25			3,8	0,25	0,14	0,03

в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	1,6	0,15			1,6	0,15	0,09	0,03
М'яколистяні	2,2	0,10			2,2	0,10	0,05	-

продовження таблиці 5.1.

Групи порід	Запроєктовано лісовпорядкуванням			Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа	запас стовбурний, що вирубується			площа	запас, що вирубується		
		ростучої деревини	сухо-стою			стовбурний	ліквідний	ділової деревини
2. Розчищення кварталних просік								
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення								
Разом:	1,8	0,02	-		1,8	0,02	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	1,8	0,02	-	1	1,8	0,02	-	-
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Разом:	76,8	0,71	-		37,1	0,32	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	76,8	0,71	-	2,5	37,1	0,32	-	-
Захисні ліси								
Разом:	20,4	0,28	-		15,3	0,16	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	13,7	0,12	-	1	13,7	0,12	-	-
М'яколистяні	6,7	0,16	-	1,5	1,6	0,04	-	-
Експлуатаційні ліси								
Разом:	324,0	3,76	-		113,0	1,43	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	126,1	1,21	-	3,5	41,8	0,40	-	-
М'яколистяні	197,9	2,55	-	1,5	71,2	1,03	-	-

Усього:	423,0	4,77	-		167,2	1,93	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	139,8	1,33	-		55,5	0,52	-	-
М'яколистяні	283,2	3,44	-		111,7	1,41	-	-
3. Розчищення протипожежних розривів								
Експлуатаційні ліси								
Разом:	26,3	1,44	-		15,2	1,28	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	6,7	0,09	-	1,3	5,4	0,06	-	-
М'яколистяні	19,6	1,35	-	1,3	9,8	1,22	-	-
Усього:	26,3	1,44	-		15,2	1,28	-	-
4. Розрубання окружної межі								
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Разом:	1,1	0,24	-		1,1	0,24	0,12	0,04
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	1,1	0,24	-	1	1,1	0,24	0,12	0,04
Усього:	1,1	0,24			1,1	0,24	0,12	0,04
5. Розчищення окружної межі								
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Разом:	2,2	0,12	-		1,1	0,06	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	2,2	0,12	-	2	1,1	0,06	-	-

продовження таблиці 5.1.

Групи порід	Запроєктовано лісовпорядкуванням			Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа	запас стовбурний, що вирубується			площа	запас, що вирубується		
		ростучої деревини	сухо-стою			стовбурний	ліквідний	ділової деревини
Захисні ліси								
Разом:	0,1	0,01	-		-	-	-	-

в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	0,1	0,01	-	2	-	-	-	-
Експлуатаційні ліси								
Разом:	4,0	0,15	-		2,0	0,08	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	4,0	0,15	-	2	2,0	0,08	-	-
Усього:	6,3	0,28	-		3,1	0,14	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	6,3	0,28	-		3,1	0,14	-	-
6. Розчищення меліоративної мережі								
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Разом:	92,0	1,69	-		46,0	0,84	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	92,0	1,69	-	2	46,0	0,84	-	-
Захисні ліси								
Разом:	13,1	0,62	-		12,1	0,58	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	13,1	0,62	-	1,2	12,1	0,58	-	-
Експлуатаційні ліси								
Разом:	191,9	9,24	-		46,1	2,03	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	191,9	9,24	-	2,5	46,1	2,03	-	-
Усього:	297,0	11,55	-		104,2	3,45	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	297,0	11,55	-		104,2	3,45	-	-
Усього по надлісництву:								
Усього:	757,5	18,53	-		294,6	7,29	0,26	0,07
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	149,2	1,81	-		63,6	0,97	0,21	0,07
М'яколистяні	608,3	16,72	-		231,0	6,32	0,05	-

Лісовпорядкуванням виявлено 312,5 га стиглих та перестійних деревостанів, виключених із розрахунку головного користування лісом, що втрачають захисні, водоохоронні та інші корисні властивості, в яких рекомендується проведення лісовідновних рубок (табл. 5.1.4.2).

5.2. Лісовідновні рубки в деревостанах, що втрачають захисні, водоохоронні та інші корисні властивості (площа, га; запас, тис.м³)

Групи порід	Запроектовано лісовпорядкуванням				Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа, га	запас стовбурний, тис.м³				площа, га	запас, що вирубується, тис.м³		
		загальний	що вирубується				стовбурний	ліквідний	ділової деревини
			ростучої деревини	сухостою					
Рекреаційно-оздоровчі ліси									
Разом	176,1	48,54	48,54	0,15		17,7	4,86	4,45	2,39
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	123,8	33,32	33,32	0,11	10	12,4	3,34	3,07	1,84
Твердолистяні	6,5	1,22	1,22	0,01	10	0,7	0,12	0,12	0,05
М'яколистяні	45,8	14,00	14,00	0,03	10	4,6	1,40	1,26	0,50
Захисні ліси									
Разом	78,2	15,64	15,64	0,50		7,8	1,61	1,47	0,64
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	35,8	8,33	8,33	0,16	10	3,6	0,85	0,77	0,39
Твердолистяні	18,2	2,98	2,98	0,26	10	1,8	0,32	0,30	0,09
М'яколистяні	24,2	4,33	4,33	0,08	10	2,4	0,44	0,40	0,16
Експлуатаційні ліси									

Разом	58,2	10,39	10,39	0,09		5,9	1,05	0,94	0,41
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	11,3	1,89	1,89	0,01	10	1,2	0,19	0,17	0,10
Твердолистяні	1,8	0,27	0,27	-	10	0,2	0,03	0,02	0,01
М'яколистяні	45,1	8,23	8,23	0,08	10	4,5	0,83	0,75	0,30
Усього по надлісництву:	312,5	74,57	74,57	0,74		31,4	7,52	6,86	3,44
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	170,9	43,54	43,54	0,28		17,2	4,38	4,01	2,33
Твердолистяні	26,5	4,47	4,47	0,27		2,7	0,47	0,44	0,15
М'яколистяні	115,1	26,56	26,56	0,19		11,5	2,67	2,41	0,96

6. Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства

6.1. Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства

(площа, га; запас, тис. м³)

Групи порід	Передбачений відповідними проектами загальний обсяг			Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа	запас стовбурний			площа	запас, що вирубується,		
		ростучої деревини	сухо-стою			стовбурний	ліквідний	ділової деревини
1. Вирубування природного поновлення на ЛЕМ								
Рекреаційно-оздоровчі								
Разом:	43,7	0,65	-		43,7	0,65	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	43,7	0,65	-	1	43,7	0,65	-	-

Захисні ліси								
Разом:	13,7	0,19	-		13,7	0,19	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	13,7	0,19	-	1	13,7	0,19	-	-
Експлуатаційні ліси								
Разом:	69,6	1,31	-		37,9	0,77	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	6,1	0,23	-	1	6,1	0,23	-	-
М'яколистяні	63,5	1,08	-	2	31,8	0,54	-	-
Усього:	127,0	2,15	-		95,3	1,61	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	6,1	0,23	-		6,1	0,23	-	-
М'яколистяні	120,9	1,92	-		89,2	1,38	-	-
2. Розчищення земель спеціального господарського призначення								
2.1. Розчищення ліній електромереж								
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Разом:	4,6	0,28	-		1,5	0,09	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	4,6	0,28	-	3	1,5	0,09	-	-
Захисні ліси								
Разом:	3,3	0,18	-		1,1	0,06	-	-
в т.ч. за групами порід:								
М'яколистяні	3,3	0,18	-	3	1,1	0,06	-	-
Експлуатаційні ліси								
Разом:	40,8	0,91	-		13,6	0,30	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	3,5	0,12	-	3	1,2	0,04	-	-
М'яколистяні	37,3	0,79	-	3	12,4	0,26	-	-
Усього:	48,7	1,37	-		16,2	0,45	-	-
в т.ч. за групами порід:								

Хвойні	3,5	0,12	-		1,2	0,04	-	-
М'яколистяні	45,2	1,25	-		15,0	0,41	-	-

продовження таблиці 5.2.1.

Групи порід	Передбачений відповідними проектами загальний обсяг			Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа	запас стовбурний			площа	запас, що вирубується,		
		ростучої деревини	сухо-стою			стовбурний	ліквідний	ділової деревини
2.2. Розчищення газопроводу								
Експлуатаційні ліси								
Разом:	13,3	0,17	-		13,3	0,17	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	1,6	0,05	-	1	1,6	0,05	-	-
М'яколистяні	11,7	0,12	-	1	11,7	0,12	-	-
Усього по надлісництву:								
	189,0	3,69	-		124,8	2,23	-	-
в т.ч. за групами порід:								
Хвойні	11,2	0,40	-		8,9	0,32	-	-
М'яколистяні	177,8	3,29	-		115,9	1,91	-	-

7. Відтворення лісів

На найближчі 10 років відтворення лісів проєктується здійснювати шляхом лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (зруби, рідколісся, згарища, загиблі насадження), на зрубках проєктного періоду, а також шляхом лісорозведення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини, пустирі, рекультивовані землі) та на нелісових землях, які призначаються для створення лісових насаджень.

7.1. Лісовідновлення

Із загальної площі не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і лісосік проєктного періоду потребують лісовідновлення 6660,2 га.

З усієї площі лісових ділянок, що потребують лісовідновлення, природне поновлення можливе на площі 2159,5 га. На всій іншій площі (4500,7 га) створення високопродуктивних лісів із господарсько-цінних порід можливе тільки штучним шляхом (4319,8 га), або шляхом сприяння природному поновленню (180,9 га). Проєктуючи різні способи лісовідновлення, лісовпорядкування приймало до уваги напрямок і успішність ходу природного поновлення в різних типах лісу і різних категоріях лісових ділянок.

Більш детальні відомості про фонд лісовідновлення і лісорозведення наведені в таблицях 7.3.1.1, 7.3.1.2, 7.3.2.1.

Термін відновлювального періоду для лісових ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 4-5 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачається проводити шляхом мінералізації ґрунту на площі 117,4 га і збереженням підросту на площі 63,5 га. Термін змикання лісових культур і переведення їх у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийнятий в середньому 5 років.

Створення лісових культур передбачається в наступні терміни: на існуючих зрубках, на згарищах і загиблих насадженнях, рідколіссях – 2 роки, на лісосіках рубок головного користування і суцільних санітарних рубок – в наступний після рубки рік.

7.3.1.1. Розподіл не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок (фонд лісовідновлення)

і лісосік проєктного періоду за видами відтворення (площа, га)

Показники	Лісові ділянки не вкриті лісовою рослинністю				Зруби проєктного періоду		Разом
	рідко-лісся	загиблі насадження, згарища	зруби	разом	головного користування	інших суцільних рубок	

1. Усього лісових ділянок	284,2	326,0	1075,2	1685,4	4666,7	308,1	6660,2
в тому числі:							
1.1.Лісові ділянки, на яких забезпечується природне поновлення лісу	279,3	250,8	528,5	1058,6	1089,9	11,0	2159,5
із них:							
–хвойними породами	270,0	240,7	424,2	934,9	637,3	11,0	1583,2
–твердолистяними породами	0,4	10,1	1,2	11,7	7,2	-	18,9
–м'яколистяними породами	8,9	-	103,1	112,0	445,4	-	557,4
1.2.Може бути забезпечено лісовідновлення шляхом сприяння природному поновленню	0,9	0,2	170,3	171,4	7,1	2,4	180,9
із них:							
- шляхом збереження підросту	-	-	54,0	54,0	7,1	2,4	63,5
- шляхом мінералізації ґрунту	0,9	0,2	116,3	117,4	-	-	117,4
1.3.Може бути забезпечено лісовідновлення тільки штучним шляхом – усього	4,0	75,0	376,4	455,4	3569,7	294,7	4319,8

7.3.1.2. Запроектовані обсяги лісовідновних заходів на непокритих лісовою

рослинністю лісових ділянок і лісосіках проектного періоду (площа, га;

чисельник - запроектована лісовпорядкуванням; знаменник - прийнято 2-ою л/в наradoю при розходженні)

Породи, запроектовані для відновлення	Категорії лісових ділянок			Разом
	невкриті лісовою рослинністю (зруби, рідколісся, загиблі насадження)	лісосіки проєктного періоду		
		головного користу- вання	інших рубок	
1.Лісові культури				
Сосна звичайна	454,3	3569,7	274,2	4298,2
Дуб звичайний	1,1	-	20,5	21,6
Разом:	455,4	3569,7	294,7	4319,8

Породи, запроєктовані для відновлення	Категорії лісових ділянок			Разом
	невкриті лісовою рослинністю (зруби, рідколісся, загиблі насадження)	лісосіки проєктного періоду		
		головного користу- вання	інших рубок	
2.Сприяння природному поновленню				
Сосна звичайна	155,2	7,1	2,4	164,7
Береза повисла	1,0	-	-	1,0
Вільха чорна	15,2	-	-	15,2
Разом:	171,4	7,1	2,4	180,9
3.Природне поновлення				
Сосна звичайна	934,9	637,3	11,0	1583,2
Дуб звичайний	11,7	7,2	-	18,9
Береза повисла	20,7	48,1	-	68,8
Вільха чорна	91,3	397,3	-	488,6
Разом:	1058,6	1089,9	11,0	2159,5
Усього по надлісництву:				
Сосна звичайна	1544,4	4214,1	287,6	6046,1
Дуб звичайний	12,8	7,2	20,5	40,5
Береза повисла	21,7	48,1	-	69,8
Вільха чорна	106,5	397,3	-	503,8
Усього:	1685,4	4666,7	308,1	6660,2

7.2. Лісорозведення

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесено 368,6 га не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок (галявини) і 145,5 га нелісових земель, що не використовуються, із них: 36,6 га – піски, 108,9 га – ділянки, які пошкоджені внаслідок незаконного видобутку бурштину і потребують рекультивації з наступним створенням лісових культур.

Термін створення лісових культур лісорозведення встановлюються 5 років, щорічно на площі 37,1 га.

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 5 років.

Технологічні схеми створення лісових культур лісорозведення наведені в додатках до таксаційних описів.

7.3.2.1. Фонд та проєктний обсяг лісорозведення (площа, га)

Показники	Усього	Категорії лісових ділянок фонду лісорозведення			
		галявини, пустирі	піс-ки	яри, круті схили, кар'єри, шахтні відвали	інші нелісові ділянки
1. Виявлений фонд (запроєктовано лісовпорядкуванням)	514,1	368,6	36,6		108,9
2. Прийнято 2-ою л/в нарадою	514,1	368,6	36,6		108,9

продовження таблиці 5.3.2.1.

Показники	Усього	Категорії лісових ділянок фонду лісорозведення			
		галявини, пустирі	піс-ки	яри, круті схили, кар'єри, шахтні відвали	інші нелісові ділянки
з прийнятих 2-ою л/в нарадою в тому числі за породами:					
1. Лісові культури					
Сосна звичайна	185,4	39,9	36,6		108,9
2.Природне поновлення					
Сосна звичайна	285,1	285,1			
Береза повисла	27,4	27,4			
Вільха чорна	16,2	16,2			
Разом:	328,7	328,7			
Усього					
Сосна звичайна	470,5	325,0	36,6		108,9
Береза повисла	27,4	27,4			

Показники	Усього	Категорії лісових ділянок фонду лісорозведення			
		галявини, пустирі	піски	яри, круті схили, кар'єри, шахтні відвали	інші нелісові ділянки
з прийнятих 2-ою л/в нарадою в тому числі за породами:					
Вільха чорна	16,2	16,2			
Разом	514,1	368,6	36,6		108,9

7.3. Загальна інформація з відтворення лісів

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення і лісорозведення рекомендується згідно технологічних схем, приведених в додатках до таксаційних описів. З врахуванням природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами», ухвалених секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року). Розподіл запроєктованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами наведений в таблиці 5.3.3.1.

7.3.3.1. Розподіл запроєктованих загальних обсягів лісових культур за технологічними

схемами (площа, га)

Номер технологічної схеми	Не вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки	Лісосіки проектного періоду	Нелісові землі	Разом
1. Лісовідновлення				
6	37,6	47,6	-	85,2

13	12,0	-	-	12,0
15	4,3	3,8	-	8,1
18	41,5	34,2	-	75,7
19	54,5	376,3	-	430,8
21	-	2,0	-	2,0
23	-	3,7	-	3,7
24	8,1	54,4	-	62,5
25	1,6	-	-	1,6
45	8,0	-	-	8,0
47	7,1	249,8	-	256,9
49	21,5	30,7	-	52,2
51	23,6	7,5	-	31,1
52	35,8	2,4	-	38,2
55	2,7	3,0	-	5,7
58	3,5	-	-	3,5
61	5,0	-	-	5,0
67	7,2	335,9	-	343,1
69	149,4	2047,9	-	2197,3
71	19,4	52,8	-	72,2
87	1,2	26,3	-	27,5
99	1,6	34,9	-	36,5
125	8,3	295,6	-	303,9
139	1,5	255,6	-	257,1
Разом:	455,4	3864,4	-	4319,8
2. Лісорозведення				
2	-	-	29,2	29,2
6	-	-	7,4	7,4
7	14,7	-	-	14,7
10	4,2	-	-	4,2
29	1,5	-	-	1,5

40	8,1	-	-	8,1
42	5,4	-	33,5	38,9
45	2,9	-	-	2,9
52	-	-	10,8	10,8
69	1,5	-	64,6	66,1
87	1,3	-	-	1,3
129	0,3	-	-	0,3
Разом:	39,9	-	145,5	185,4
Усього:	495,3	3864,4	145,5	4505,2

Під час створення лісових культур в рекреаційних лісах рекомендується враховувати такі особливості: попереднє планування пішохідних доріжок з врахуванням найбільш інтенсивних напрямів руху населення; створення в певних місцях мальовничо-оформлених груп із дерев і чагарників декоративних форм; залишення невеликих галявин для покращення умов відпочинку; залишення на ділянці окремих дерев і чагарників для підвищення естетичної цінності насаджень, що створюються; створення культур переважно садінням великомірних саджанців

Протягом перших 4 років за лісовими культурами проєктується проведення 10 кратного догляду за схемою: 4-3-2-1.

Загальний обсяг доглядів за наявними незімкнутими культурами і за культурами, що проєктуються, з врахуванням обсягів реконструкції насаджень і лісорозведення в проєктному періоді, при переведенні на однократний, становитиме 42780,0 га, або в середньому щорічно 4278,0 га.

В незімкнутих культурах останніх років, які мають значний відпад, запроєктовано доповнення на загальній площі 633,9 га або 140,5 га при переведенні на суцільні культури. Увесь обсяг доповнень проєктується виконати протягом 2 років.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться протягом проєктного періоду, повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Середній щорічний обсяг доповнення культур, які створюватимуться, становитиме орієнтовно 144,8 га або 28,1 га при переведенні на суцільні культури. Доповнення культур передбачається проводити одно-дворічним посадковим матеріалом.

За умови виконання запроєктованих заходів з відтворення лісів на кінець проєктного періоду в категорії не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок залишаться 450,3 га, які не проєктуються під лісовідновлення і 568,9 га зрубів останнього року проєктного періоду, заходи з відтворення лісів на яких будуть проводитися в наступному проєктному періоді.

Для організації робіт лісовідновлення і лісорозведення на підприємстві розроблена і діє своя методика проведення лісокультурних робіт.

Роботи по лісовідновленню і лісорозведенню на підприємстві чітко розмежовані, це: лісове насінництво; вирощування посадкового матеріалу ; створення лісових культур; сприяння природному поновленню; догляд за лісовими культурами; догляд за ділянками залишеними під природне поновлення; переведення лісових культур у вкриті лісовою рослинністю землі; переведення ділянок залишених під природне поновлення у вкриті лісовою рослинністю землі.

Істотне підвищення продуктивності, біологічної стійкості та господарської цінності лісів Сарненського надлісництва неможливе без подальшого поліпшення організації ведення лісонасінної справи, основою якої є лісове насінництво. Лісове насінництво сформувалось як окремий вид робіт, завданням якого є одержання насіння лісових порід з цінними спадковими властивостями та високою посівною якістю для створення високопродуктивних і високоякісних поколінь лісу. Вирішення цього завдання можливе тільки при створенні постійної лісонасінної бази на генетико – селекційній основі, що передбачає використання для збору насіння високопродуктивних цінних деревостанів, плюсових дерев, утворення лісонасінних та архівно – маточних плантацій. В Сарненському надлісництві створено постійну лісонасінну базу.

Водночас лісове насінництво на підприємстві забезпечує комплекс заходів з підвищення врожайності насіння, захисту його від шкідників і хвороб, організацію заготівлі лісонасінної сировини та її переробку. Лісове насіння сосни Сарненського надлісництва заготовляється тільки на території свого господарства на об'єктах постійної лісонасінної бази. Для переробки шишок сосни і отримання високоякісного насіння сосни з 2019 року працює сучасна електросушарка та забезпечені всі технологічні процеси по обезкрилюванню та сортуванню насіння.

Процент виходу насіння сосни на підприємстві 1.0-1.4% маси шишок. Протягом робочої зміни сушарку обслуговує один робітник.

Для виконання щорічного плану робіт по штучному лісовідновленню і захисному лісорозведенню шляхом створення лісових культур посадкою потребує понад 8 млн.шт посадкового матеріалу.

В лісових розсадниках Сарненського надлісництва щороку вирощується понад 8.5 млн. шт. посадкового матеріалу основних лісотвірних порід, що дає змогу забезпечити потреби підприємства і частково реалізувати іншим підприємствам. До 2018 року вирощування посадкового матеріалу проходило виключно на тимчасових лісових розсадниках . Проте в сьогоднішніх умовах прогресивних технологій в 2010 році Сарненське надлісництво заклав постійний лісовий розсадника з посівним та шкільним відділенням, з тепличним комплексом для вирощування декоративних порід.

В 2018–2019 роках на базі постійного лісового розсадника Костянтинівського лісництва змонтовано 23 короби для вирощування посадкового матеріалу, що дало змогу в 6-10 разів збільшити вихід сіянців з одиниці площі при одночасному зменшенні витрат на вирощуванню садивного матеріалу.

Основне виробниче завдання лісових розсадників – постійне , систематичне зниження затрат і покращення якості посадкового матеріалу.

Виконання комплексу робіт по вирощуванню посадкового матеріалу на підприємстві забезпечується приватними структурами, де працюють колишні працівники надлісництва.

Одним з найголовніших в технологічному процесі лісовідновлення і лісорозведення є створення лісових культур.

Серед проблем штучного лісовідновлення та лісорозведення є проблема з підвищенням приживлюваності лісових культур та інтенсивністю їх росту у перші роки після садіння.

При викопуванні, зберіганні, транспортуванні та у процесі садіння садивного матеріалу життєздатність його може суттєво знижуватись. Це пов'язано з підсиханням кореневої системи, особливо дрібних фізіологічно – активних корінців, що є одною з причин зниження приживлюваності сіянців лісових порід після садіння.

Припустима тривалість між викопуванням і садінням сіянців залежить від погодних умов та фізіологічного їх стану. Згідно агротехнічних вимог навесні, коли прохолодна погода, вона не може перевищувати п'ять днів, а у більш пізні строки – та у теплу погоду – трьох днів. Тому коренева система садивного матеріалу повинна знаходитись у захисному середовищі, щоб не допустити зниження життєздатності сіянців.

Для захисту коріння від висушування традиційно застосовують обробку в „бовтанці”: глиняній, торфяно- глиняній, перегнійно- глиняній. Однак міцність такої бовтанки на корінні слабка, водопоглинальна здатність не значна, бовтанка швидко пересихає і деформується, у результаті цього захисні властивості її малоефективні.

Сарненське надлісництво застосовує більш перспективні сучасні полімерні суперабсорбенти вологи, що володіють в'язкістю, забезпечують 100% прилипання до коріння, забезпечують здатність повторно розчинятись у вологому середовищі й акумулювати ґрунтову вологу, можливість введення різних цільових добавок. Позитивний вплив такої обробки коріння виявляється не тільки у збереженні коріння від висихання. Утворення на поверхні коріння після садіння желеподібної оболонки за рахунок інтенсивної акумуляції ґрунтової вологи також сприяє ефективному контакту коріння з ґрунтовою масою, покращенню вологозабезпеченості, використання ґрунтових ресурсів поживних елементів, що забезпечує підвищення приживлення та посилення росту лісових культур.

Суперабсорбенти – це полімерні сполуки, які мають високу здатність до поглинання вологи у прісній воді у 400 - 500 разів, перевищуючи їх власну вагу. Суперабсорбенти є співполімерами полікарбонату і акрилу калію; хімічна назва – 2- Пропеленевої кислоти калієва сіль, полімер з 2-пропенамідом. У сухому стані: білі гранули, рН - 6,0-6,8. Максимальна абсорбація (відношення маси води до маси абсорбенту) у воді сягає 400, у ґрунті до 200. Це – комбінація гранул розміром 0,8-2,0 мм – для локального внесення в ґрунт з одночасним садінням сіянців.

Такі властивості суперабсорбентів забезпечуються за рахунок сітчастої будови макромолекул полімеру та утворення чисельних мікроскопічних резервуарів. При цьому утворюється гель. У міру використання вологи гель віддає її, однак кожне наступне надходження вологи супроводжується її швидким поглинанням, що сприяє створенню оптимальних умов вологозабезпеченості рослин. Циклічне поглинання і віддавання вологи одноразово внесеним суперабсорбентами триває до 10 років. При цьому понад 95% вологи, яка накопичується суперабсорбентом, є доступною для рослин, оскільки при набуханні його не відбувається міцного зв'язування вологи, яка поглинається молекулою полімеру.

Суперабсорбенти не розчиняються у воді, а утворюють гель, тому він не вимивається з ґрунту при поливі, після дощу, талими водами. Поступово вологонакопичувач у ґрунті розкладається на калійні, азотні сполуки, а також двоокис вуглецю та воду.

Суперабсорбенти «Максимарин», «Теравет» та «Екофлор» відповідають усім критеріям токсичної безпеки, зовсім нешкідливі, хімічно нейтральні.

Поживні гелі, окрім вологонакопичуючого комплексу, включають комплекс гумінових речовин та мікроелементів, доцільно використовувати для обробітку кореневої системи сіянців сосни, дуба, ялини. Це підтверджено 10 річним досвідом використання в Сарненському надлісництві. Додавання засобу захисту „Актара”, „Престиж” та «Нупрід» у розчин гелю сприяє захисту кореневої системи сіянців від шкідників.

Сарненське надлісництво використовує гелі відразу після викопування та сортування сіянців на розсаднику, їх коріння занурюють у поживнийгель. Оброблені сіянці пакуються у ящики, на дно яких стелеться плівка з розрахунку, що сіянці будуть вкриті з боків і зверху. Довжина ящика 120 см., ширина 30 см., висота 40 см. Сіянці у ящиках перевозяться на лісокультурні площі та висаджується згідно із загальноприйнятими вимогами.

На обробіток 1 тис.шт. сіянців хвойних порід використовується 25 літрів поживного гелю.

Застосування препаратів «Максимарин», «Теравет» та «Екофлор» при створенні лісових культур сосни звичайної в Сарненське надлісництво сприяє збільшенню їх приживлюваності на 5 - 25%. Особливо цей ефект можна було відслідкувати при створенні лісових культур в 2013 році, коли було зовсім коротка і тепла весна, і лісокультурні роботи були обмежені в часі природними умовами.

Проведення спостережень за лісовими культурами створеними з застосуванням волого абсорбентів показало, що поточний приріст збільшується на 10-50% та діаметр на 20–45%. Повністю відпадає потреба в проведенні доповнення лісових культур, прискорюється переведення лісових культур у вкриті лісовою рослинністю землі на 1 – 2 роки.

Особливої уваги заслуговує економія коштів на створення лісових культур в результаті зменшення кількості садивних місць. Застосування сучасних засобів для обробітку кореневої системи сіянців дала можливість добитись понаднормативної приживлюваності при створенні лісових культур. До 2010 року Сарненське надлісництво практикував висаджування на 1 га лісокультурної площі понад 10000 шт. сіянців. В період 2011 – 2013 року кількість садивних місць зменшили до 7400, в 2018 – 2019 роках - 6250.

Важливу роль в вирощуванні високопродуктивних насаджень має своєчасне і якісне проведення доглядів за лісовими культурами.

Сарненське надлісництво постійно працює над удосконаленням організації робіт по проведенню доглядів за лісовими культурами. До мінімуму зведено ручний догляд за лісовими культурами та ділянками залишеними під природне поновлення. Застосування мотокущорізів та мотокос на доглядах за лісовими культурами значно полегшує виконання робіт, підвищує якість проведених доглядів .

За рахунок удосконалення організації робіт по проведенню доглядів за лісовими культурами значно підвищується якість лісових культур , що дає змогу не тільки створити високоякісні лісові культури та одночасно перевести лісові культури в покриті лісовою рослинністю землі з головною породою сосна в віці 5 років, що значно раніше нормативного віку.

До висновку, що відновлення деревостанів, у зв'язку з їх слабким природним поновленням, повинно проводитися шляхом створення лісових культур, прийшли багато

дослідників в Україні (Гордієнко М.І., Шлапак В.П., Шаблій І.В., Маурер В.М.). Комплексні дослідження з вивчення результатів відновлення соснових деревостанів різними шляхами на Поліссі засвідчили, що основним способом лісовідновлення сосни в умовах свіжого бору повинно бути створення лісових культур, а під природне поновлення слід залишати лише площі з достатньою кількістю підросту сосни під наметом та у цінних лісових масивах.

Сарненське надлісництво є одним з перших, хто запровадило вузько-лісосічний метод суцільних рубок. На даних зрубках проводиться лісовідновлення шляхом сприяння природному поновленню. Організація рубок вузькими лісосіками дає змогу отримати більш стійкі насадження природного походження. Відпадає потреба в створенні лісових культур шляхом садіння. Проте значно зростають витрати на проведення доглядів за головною породою на ділянках залишених під природне поновлення. На кожній ділянці залишеній під природне поновлення для забезпечення переводу в криті лісовою рослинністю по головній породі - сосна потрібно провести до 5 доглядів.

Досвід останніх років показує збільшення покритої лісом площі по сосні за рахунок переведення залишених під природне поновлення ділянок в покриті лісовою рослинністю землі по господарсько цінній породі. Організація своєчасного проведення доглядів на ділянках залишених під природне поновлення дає можливість створити високоякісні, біологічно стійкі соснові насадження, що являється основним завданням лісовідновлення по Сарненському надлісництві.

8. Реконструкція насаджень

До фонду реконструкції лісовпорядкуванням віднесені низькоповнотні молодняки природного і штучного походження з повнотою 0,4, малоцінні молодняки з повнотою 0,5 і вище, що не відповідають типам лісу, які вони займають, і цільовому призначенню. Загальна площа таких насаджень складає 1784,9 га.

Лісовпорядкуванням виявлено 130,0 га низькоповнотних молодняків та 1654,9 га малоцінних деревних порід. Проведення реконструкції в наступному проєктному періоді

проектується на площі 8,2 га, решта насаджень на площі 1776,7 га виключені з фонду реконструкції по наступним причинам: ділянки площею до 1,0 га - 196,3 га; ділянки, що розташовані в підкатегоріях лісу, що виключаються із розрахунку рубок головного користування – 305,8 га; особливо захисні ділянки - 84,7 га; ділянки в сирих і мокрих типах лісорослинних умов - 1062,8 га; інші ділянки – 127,1 га.

Розподіл запроєктованого обсягу за способами реконструкції наведено в табл. 5.4.1, за відновлювальними деревними породами – в таблиці 5.4.2.

8.1. Запроєктований обсяг, площа, га

Показники	Молодняки повнотою 0,4	Малоцінні і похідні молодняки повнотою 0,5 і вище		Разом
		природного походження	незадовільні лісові культури	
1. Проектується під реконструкцією				
- лісовпорядкуванням	8,2			8,2
- прийнято другою лісовпорядною нарадою	8,2			8,2
2. Способи реконструкції:				
- суцільна	8,2			8,2
- часткова	-			-

8.2. Розподіл запроєктованого на проєктний період обсягу реконструкції насаджень за способами і відновлювальними породами, площа, га

Відновлювальні породи	Малоцінні і похідні низькоповнотні молодняки		Разом
	I вікової групи	II вікової групи	
1. Суцільна реконструктивна рубка, створення лісових культур			
Сосна звичайна	8,2		8,2

Створювати лісові культури під час реконструкції насаджень рекомендується за технологічними схемами, які поміщуються в додатках до таксаційних описів.

Термін проведення реконструкції насаджень становить 1 рік.

9. Гідролісомеліорація

На території надлісництва є 28856,2 га надмірно зволжених і заболочених лісових ділянок та 8863,8 га нелісових земель (табл. 5.5.1). Це лісові ділянки в сирих і мокрих умовах зростання (А4, А5, В4, В5, С4, С5) заболочені угіддя і болота, що мають позитивний вплив на гідрологічний режим, які живлять річки і малі струмки, які протікають в зоні діяльності надлісництва.

Зважаючи на неоднозначне ставлення науки, суспільства до осушення надмірно зволжених земель, можливого порушення рівноваги екосистем, коли негативні наслідки можуть переважати позитивні сторони, осушувальні роботи на території надлісництва не проєктуються.

Виходячи із стану гідролісомеліоративної мережі, з метою відновлення її повноцінного функціонування, лісовпорядкування рекомендує провести капітальний ремонт і реконструкцію мережі на площі 269,2 га, протяжністю 483,2 км, розчищення мережі на площі 690,2 га, протяжністю 773,1 км. Детальніша інформація про запроєктовані заходи поміщена у відомостях по лісництву (відомість існуючої осушувальної мережі, мостів, гідротехнічних споруд).

Для визначення детальних обсягів робіт і витрат з капітального ремонту і реконструкції мережі рекомендується скласти окремий технічний проєкт.

9.1. Характеристика надмірно зволжених земель (площа, га)

Усього	В тому числі				
	Лісові ділянки			Нелісові землі	
	вкриті лісовою рослинністю	не вкриті лісовою рослинністю		сіножаті	болота
		зруби	інші землі		
1.Ліси природоох., наукового, історико-культур. призначення					
5898,2	3404,9		35,1		2458,2
2.Рекреаційно-оздоровчі ліси					
2785,6	2439,5	77,2	55,6	0,5	212,8
3.Захисні ліси					
1863,8	1302,8	32,9	23,1	1,2	503,8

4.Експлуатаційні ліси					
27172,4	20800,9	294,6	389,6	55,7	5631,6
Разом					
37720,0	27948,1	404,7	503,4	57,4	8806,4

Насінництво і лісові розсадники

Річні обсяги заходів з відтворення лісів та потреба в садивному матеріалі наведено в таблиці .1.

Виходячи з середніх щорічних обсягів лісокультурних робіт, визначена загальна потреба в садивному матеріалі, яка становить 8493.77 тис. штук сіянців і 19,0 тис. штук саджанців. Вона прийнята для розрахунку посівного і шкільного відділень розсадника і потреби в насінні. Розрахунок щорічної потреби в садивному матеріалі проведено за обсягами лісокультурних робіт, затверджених 2-ою лісовпорядною нарадою.

На рік лісовпорядкування загальна площа існуючих розсадників в лісгоспі складала 2,4 га, із них: 1,4 га – постійний лісовий розсадник, 1,4 га – тимчасові розсадники. Цієї площі достатньо для вирощування необхідної кількості садивного матеріалу.

1. Щорічні обсяги заходів з відтворення лісів, потреба в садивному матеріалі

Показники	Лісові культури				Доповнення лісових культур		Інші потреби	Разом
	на фонді		рекон-струкція насаджень	на землях інших користувачів	на землях підприємства	на землях інших користувачів		
	лісовідновлення	лісо-розведення						
1. Обсяги робіт, га	497,2	59,8	8,2	3,0	170,0	-	2,0	740,2
2. Потреба в садивному матеріалі, тис. штук								
Усього:	6570,18	415,11	55,74	13,0	1426,74	-	13,0	8493,77
в тому числі:								
Сосна звичайна	5932,96	402,71	54,94	5,00	1346,74	-	5,00	7746,95
Ялина звичайна	85,00	-	-	2,00	17,20	-	2,00	106,20
Дуб звичайний	377,96	-	-	3,00	30,60	-	3,00	414,56
Дуб червоний	15,00	-	-	2,00	16,50	-	2,00	35,50

Липа дрібнолиста	-	-	-	1,00	-	-	1,00	2,00
------------------	---	---	---	------	---	---	------	------

продовження таблиці 5.6.1.

Показники	Лісові культури				Доповнення лісових культур		Інші потреби	Разом
	на фонді		рекон-струкція насаджень	на землях інших користувачів	на землях підприємства	на землях інших користувачів		
	лісовідновлення	лісо-розведення						
Береза повисла	152,26	9,40	-	-	16,10	-	-	177,76
Чагарники	7,00	3,00	0,80	-	-	-	-	10,80

Чагарники: горобина, калина звичайна, бузина червона, бирючина звичайна, глід колючий, ліщина звичайна.

Щорічна потреба в насінні становить 3388,3 кг. З наявних постійних насінних ділянок і плантацій можна заготовити 4558,0 кг насіння, в тому числі: сосни звичайної – 206,0 кг, дуба звичайного – 3250,0 кг, дуба червоного – 1090,0 кг, модрина європейської – 2,0 кг.

Для забезпечення лісокультурних робіт високоякісним насінням з цінними спадковими властивостями у лісгоспі існує лісонасінна база яка включає в себе постійні лісонасінні ділянки, закладені у високопродуктивних деревостанах, плюсові дерева, а також постійні лісонасінні плантації основних деревних порід, створених на селекційній основі. Вона задовольняє потребу надлісництва в насінні основних лісотвірних порід.

Для покращання складу насаджень, розвитку крон і плодоношення в існуючих і тих, що створюватимуться, ПЛНД і ЛНП намічені необхідні заходи (табл.5.6.3.).

2. Розрахунок площі постійних лісонасінних ділянок та плантацій

Породи	Щорічна потреба в насінні, кг А	Середня урожайність з 1 га, кг Б	Середня періодичність плодоношення, років В	Необхідна площа, га $\frac{A \times B}{B}$	В наявності плантацій, ПЛНД, га	Проектується створити, га
1. Постійні лісонасінні ділянки						
Сосна звичайна	268,8	6	3	134,4	12,2	-
Дуб звичайний	2850,0	700	6	24,4	86,6	-
Разом:	3118,8	-	-	158,8	98,8	-

2. Лісонасінні плантації I покоління						
Сосна звичайна	64,8	10	3	19,4	10,5	9,0

3. Запроєктований обсяг заходів для покращання лісонасінної бази

Найменування заходів	Одиниця вимірювання	Обсяг робіт	Термін виконання
I. На постійних лісонасінних ділянках			
Догляд за селекційними об'єктами	га	98,8	проєктний період
2. На лісонасінних плантаціях			
Догляд за селекційними об'єктами, агротехнічний	га	19,5	проєктний період

4. Селекційна оцінка насаджень (площа, га)

Панівні породи	Насадження			Разом
	плю- сові	нор- мальні	міну- сові	
1. Пристиглі насадження				
Сосна звичайна	-	14754,0	2663,4	17417,4
Ялина європейська	-	19,4	21,6	41,0
Дуб звичайний	-	65,7	137,8	203,5
Дуб червоний	-	1,0	10,4	11,4
Разом:	-	14840,1	2833,2	17673,3
2. Стиглі і перестійні насадження				
Сосна звичайна	-	3937,2	1701,4	5638,6
Ялина європейська	-	52,7	56,7	109,4
Дуб звичайний	-	128,1	295,6	423,7
Разом:	-	4118,0	2053,7	6171,7
Разом по надлісництва:				
Сосна звичайна	-	18691,2	4364,8	23056,0
Ялина європейська	-	72,1	78,3	150,4

Дуб звичайний	-	193,8	433,4	627,2
Дуб червоний	-	1,0	10,4	11,4
Усього:	-	18958,1	4886,9	23845,0
%	-	79,5	20,5	100

10. Охорона лісу

10.1. Протипожежне упорядкування

Протипожежне упорядкування включає комплекс правових, організаційних, технічних, лісогосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежостійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроєктовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду.

В основу проектування покладений «Порядок організації охорони і захисту лісів», затверджений постановою Кабінету міністрів України від 20 травня 2022р. №612, узгоджені з лісогосподарськими підприємствами основні заходи з протипожежного улаштування. Пожежна безпека в лісі повинна забезпечуватися проведенням профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду. З цією метою слід проводити розробку оперативних протипожежних планів, встановлювати регламент роботи лісопожежних служб в залежності від пожежної небезпеки і фактичної горимості лісів, проводити регулювання відвідування лісових урочищ, контролювати дотримання правил пожежної безпеки та ряд інших заходів.

Ступінь пожежної небезпеки визначається за „Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки лісових ділянок лісового фонду” (додаток 4 «Порядок організації охорони і захисту лісів»). Розподіл площі земель лісогосподарського призначення за класами пожежної небезпеки наведений в таблиці 10.1.1.

10.1.1. Розподіл площі земель лісогосподарського призначення за класами пожежної небезпеки, га

Класи пожежної небезпеки					Середній		Разом	клас
1	2	3	4	5	пожежної			

					небезпеки	
Карпилівське лісництво	2556.4	1609.2	1306.9	680.4	46.2	6199.1
						2.04
Руднянське лісництво	2411.1	1395.3	2109.2	1185.4		7101.0
						2.29
Сарненське лісництво	3866.5	1401.6	1226.1	525.9	54.7	7074.8
						1.79
Страшівське лісництво	3737.1	1849.4	1498.1	1373.8	293.3	8751.7
						2.15
Костянтинівське лісництво	2134.3	755.6	1285.3	373.4	16.9	4565.5
						1.98
Кричильське лісництво	3404.4	1245.9	1537.1	598.9	16.7	6803.0
						1.90
Немовицьке лісництво	2109.9	1315.2	1782.3	721.4	3.5	5932.3
						2.18
Тинненське лісництво	3812.6	2114.6	1598.4	555.9	26.7	8108.2
						1.87
Лісівське лісництво	1317.6	1641.3	1619.0	658.0		5235.9
						2.30
Літвицьке лісництво	2518.6	2066.6	1334.7	714.8		6634.7
						2.03
Дубровицьке лісництво	2716.7	2616.5	2263.4	518.3		8114.9
						2.07
Трипутнянське лісництво	754.6	640.7	962.5	228.6		2586.4
						2.25
Бережницьке лісництво	1734.4	1594.6	431.7	223.1		3983.8
						1.78
Перебродівське лісництво	1674.3	669.9	952.9	1858.3	43.0	5198.4
						2.60
Будимельське лісництво	1032.3	400.8	1171.3	1560.7		4165.1
						2.78

Залузьке лісництво

3002.6 1954.9 2364.6 977.7 8299.8 2.15

Озерське лісництво

1450.7 1916.5 3945.8 1840.4 9153.4 2.67

Черменське лісництво

802.2 743.4 1871.6 1688.8 5106.0 2.87

УСЬОГО

41036.3 25932.0 29260.9 16283.8 501.0 113014.0 2.19

Територія характеризується 2.19 класом пожежної небезпеки, що зумовлено значною питомою вагою вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок хвойних насаджень: молодняків – 25,0%, середньовікових – 39,2%.

Територія надлісництва за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними відноситься до зони наземної охорони лісів силами державної лісової охорони та тимчасовими пожежними сторожами в пожежонебезпечний період.

Розподіл кварталів за класами пожежної небезпеки, елементами існуючого і запроєктованого протипожежного улаштування, місця відпочинку, пункти зосередження протипожежного інвентарю та інші об'єкти протипожежного призначення показано на окремій карті-схемі протипожежного упорядкування.

Крім указаних в табл. 5.7.1.2. заходів з протипожежного впорядкування, слід більше уваги приділяти роз'яснювальній роботі серед населення, а також пропаганді правил пожежної безпеки в лісі.

10.1.2. Обсяги запроєктованих заходів з протипожежного впорядкування

Найменування заходів	Одиниця вимірювання	Існує	Проєктується	Прийнято 2-ою лісовпорядною нарадою	Термін виконання
1. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки					

1.1. Створення добровільних пожежних дружин	<u>друж.</u> чол	<u>13</u> 150	<u>13</u> 150	<u>13</u> 150	щорічно
1.2. Проведення навчань, інструктажів та перевірку знань з пожежної безпеки посадових осіб та осіб, відповідальних за протипожежну безпеку	навчань	1	1	1	-//-
1.3. Організація пунктів зосередження протипожежного інвентарю	пункт	19	19	19	-//-
1.4. Створення резерву паливно-мастильних матеріалів	тонн	3	3	3	-//-
1.5. Матеріально-технічне забезпечення лісопожежних служб	тис.грн.	622	630	630	-//-
1.6. Утримання сил і засобів виявлення пожеж і пожежегасіння	<u>чол</u> тис.грн.	<u>18</u> 450,00	<u>18</u> 450,00	<u>18</u> 450,00	-//-
1.7. Щорічна розробка оперативно-мобілізаційного плану на випадок виникнення великих лісових пожеж	план	1	1	1	-//-
1.8. Організація та утримання лісової пожежної станції I типу	<u>шт</u> тис.грн.	<u>1</u> 200,00	<u>1</u> 200,00	<u>1</u> 200,00	-//-
1.9. Впровадження сучасної комплексної системи раннього виявлення пожеж	шт	5	2	2	проектний період

продовження таблиці 10.1.2.

Найменування заходів	Одиниця вимірювання	Існує	Проектується	Прийнято 2-ою лісовпорядною нарадою	Термін виконання
2. Заходи з попередження виникнення пожеж (профілактичні)					

2.1.Проведення роз'яснювальної та виховної роботи серед населення з використанням преси, радіо, телебачення та інших засобів масової інформації	виступи	135	100	100	щорічно
2.2.Встановлення попереджувальних панно	шт.	4	4	4	проектний період
2.3.Встановлення попереджувальних аншлаків	шт.	154	110	110	-//-
2.4. Обладнання місць відпочинку й паління	шт.	86	90	90	-//-
3. Заходи з попередження розповсюдження лісових пожеж (обмежувальні)					
3.1.Створення мінералізованих смуг	км	1644	1525	1525	щорічно
3.2.Догляд за мінералізованими смугами	км	2823	3825	3825	-//-
4. Будівництво об'єктів протипожежного призначення					
4.1. Будівництво доріг протипожежного призначення	км	10	10	10	проектний період
4.2.Ремонт доріг протипожежного призначення	км	20	20	20	-//-
4.3. Ремонт протипожежних спостережних пунктів	шт	10	10	10	-//-

10.2. Охорона лісу

Охорону і захист лісу здійснює державна лісова охорона. Основними її завданнями є здійснення державного контролю за всіма лісокористувачами і власниками лісів, за дотриманням лісового законодавства, забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб лісу, запобіганням правопорушенням та контроль за використанням лісових ресурсів. Регулювання діяльності лісової охорони здійснюється згідно Положення про державну лісову охорону (2009).

Для покращення охорони лісів від пожеж та інших лісопорушень, а також з метою більш якісного виконання запроектованих обсягів лісогосподарських і лісокультурних робіт, кількість майстерських обходів проектується збільшити з 111 до 112. Проекти поділу території надлісництва на майстерські ділянки і обходи приводяться в табл. 5.7.2.1. і на карті-схемі.

В лісгоспі діє два учнівських лісництва. Для поліпшення роботи учнівських лісництв лісовпорядкуванням окремо виготовлені таксаційні описи з пояснювальними записками, в яких вказані загальна характеристика лісового фонду учнівського лісництва, запроектовані господарські заходи, які необхідно виконати протягом проектного періоду силами учнівського лісництва, а також виготовлені планово-картографічні матеріали.

Використання лісовпорядних матеріалів в значній мірі буде сприяти здобуттю знань і навичок у галузі лісівництва, вихованню свідомого ставлення до праці, до охорони природи та вибору майбутньої професії.

10.2.1. Проект поділу території на майстерські ділянки та майстерські обходи

Найменування ділянок	Загальна площа, га	Ділянки			Обходи		
		існує	проектується		існує	проектується	
		кількість	кількість	середня площа, га	кількість	кількість	середня площа, га
Карпилівське	6199,1	2	2	3099,5	6	6	1033,2
Руднянське	7101,0	2	2	3550,5	6	6	1183,5
Сарненське	7074,8	2	2	3537,4	11	11	643,2
Страшівське	8751,7	2	2	4375,8	9	9	972,4
Костянтинівське	4565,5	2	2	2282,7	5	5	913,1
Кричильське	6803,0	2	2	3401,5	7	7	971,8
Немовицьке	5932,3	2	2	2961,6	7	7	847,5
Тинненське	8108,2	2	2	4054,1	8	8	1013,5
Лісівське	5235,9	1	1	5235,9	5	5	1047,2
Літвицьке	6634,7	1	1	6634,7	5	5	1326,9
Дубровицьке	8114,9	1	1	8114,9	8	8	1014,4
Трипутнянське	2586,4	1	1	2586,4	2	3	862,1
Бережницьке	3983,8	1	1	3983,8	4	4	996,0
Перебродівське	5198,4	1	1	5198,4	6	6	866,4
Будимельське	4165,1	1	1	4165,1	5	4	1041,3

Залузьке	8299,8	1	1	8299,8	7	7	1185,7
Озерське	9153,4	1	1	9153,4	6	7	1307,6
Черменське	5106,0	1	1	5106,0	4	4	1276,5
Усього:	113014,0	26	26	4346,7	111	112	1009,1

11. Лісозахист

Санітарний стан лісів в даний час слід вважати задовільним. Лісовпорядкуванням виявлено в насадженнях 171,74 тис.м³ сухостійного та пошкодженого лісу на площі 12427,6 га. Захаращеність виявлена на площі 2984,0 га із загальним запасом 42,98 тис.м³.

Наявність осередків шкідників і хвороб лісу виявлена на площі 5,29 тис.га (табл.4.5.1.).

Крім осередків і хвороб лісу під час лісовпорядкування виявлено наступні пошкодження лісових насаджень: - низовими пожежами на площі 509,8 га, буреломом – 43,6 га, вітровалом – 14,4 га, вимокання на площі – 40,3га, висихання – 428,3 га, пошкодження дикими тваринами на площі 6,8 га, пошкодження внаслідок незаконного видобутку бурштину на площі 3256,7 га.

Запроєктовані щорічні обсяги заходів з лісозахисту наведені в табл. 11.1.

В залежності від появи і розвитку осередків шкідників і хвороб лісу, зміни санітарного стану насаджень, обсяги заходів з лісозахисту, вказані в табл. 5.8.1, повинні уточнюватись.

З метою запобігання розвитку осередків шкідників і хвороб лісу, треба під час ведення лісового господарства виконувати вимоги чинних «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року №555 зі змінами внесеними згідно постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 року № 756. В загальній схемі захисту лісових насаджень від шкідників і хвороб лісу необхідно віддавати перевагу комплексній системі боротьби, яка визначає спрямоване підтримування на низькому рівні чисельності популяцій шкідників і розповсюдження хвороб лісу з допомогою природних регуляторів і сполучення спеціальних лісозахисних заходів, включаючи біологічні, хімічні, лісгосподарські і інші методи боротьби.

Лісгосподарські, механічні і біологічні заходи необхідно проводити постійно, незалежно від вогнищ розмноження шкідників і розповсюдження хвороб лісу.

Хімічні заходи боротьби доцільно використовувати тільки при масовому розмноженні шкідників і розповсюдженні хвороб лісу, коли інші заходи не дають позитивних результатів.

В комплексній системі захисту лісу необхідно приділяти велику увагу збереженню і збільшенню чисельності комахоїдних птахів і лісових мурашок, а також розмноженню і збереженню ентомофагів.

Розвішування штучних гнізд для птахів в першу чергу слід пристосовувати до місць можливої появи шкідників.

11.1. Запроєктовані щорічні обсяги заходів з лісозахисту

Найменування заходів	Одиниця вимірювання	Запроектовано лісовпорядкуванням	Прийнято 2-ю л/в нарадою	Примітка
1. Лісопатологічне обстеження	га	10000	10000	щорічно
2. Ґрунтові розкопки	ям	820	820	-//-
3. Біологічні заходи боротьби:				
- виготовлення штучних гнізд	шт	200	200	-//-
- загородження мурашників	шт	100	100	-//-
4. Організаційно-господарські заходи:				
– нагляд за появою осередків шкідників і хвороб	га	на всій площі надлісництва		-//-
– організація вітрин лісозахисту	шт	2	2	-//-
– утримання пунктів лісозахисту, пропаганда лісозахисту, придбання обладнання, літератури по захисту	тис.грн.	12,0	12,0	-//-

12. Використання лісу в рекреаційно-оздоровчих цілях

Ліс – найважливіша природоутворююча частина навколишнього природного середовища. Він позитивно впливає на клімат, очищення атмосфери. Надзвичайно велика оздоровча і культурно-естетична роль лісу. Найбільш широко з цією метою використовуються рекреаційно-оздоровчі ліси надлісництва, площа яких становить 10976,0 га. Розподіл цієї площі за показниками ландшафтної характеристики приводиться в розділі 3 (табл.3.3.11).

В цілому територія рекреаційно-оздоровчих лісів характеризується достатньо високими показниками рекреаційної характеристики, що враховувалось під час проектування заходів з благоустрою (табл. 12.1.). Місця знаходження запланованих елементів благоустрою наведені в проєктних відомостях по лісництвах.

При проектуванні заходів з благоустрою лісовпорядкування виходило із функціонального зонування рекреаційних лісів і встановлення в них режиму відпочинку. На практиці оформлення місць відпочинку слід виконувати в залежності від конкретних умов.

Велике значення в регулюванні рекреаційних навантажень на лісові насадження виконує організація правильної інформації населення, яка дозволяє регулювати потік відпочиваючих, рівномірно розподіляти навантаження по місцях відпочинку, скорочувати час на зайві переходи і переїзди населення з одного місця на друге, своєчасно звільняти ті чи інші ділянки від відвідування їх населенням, а також привести ділянки в належний стан.

12.1. Запроєктовані обсяги заходів з благоустрою лісів рекреаційно-оздоровчого призначення за функціональними зонами.

Запроєктовані заходи	Одиниця вимірювання	Обсяги заходів	Термін виконання
1. Зона екстенсивної рекреації			
1.Виготовлення малих архітектурних форм			
- навісів від негоди	об'єкт/га	2/2,5	проєктний період
-обладнання альтанок	об'єкт/га	2/2,3	-//-
-лісових меблів	об'єкт/га	2/4,0	-//-
2.Виготовлення і встановлення ящиків для сміття	об'єкт/га	1/1,5	-//-

Лісогосподарські заходи в рекреаційно-оздоровчих лісах повинні забезпечувати поліпшення санітарно-гігієнічних та естетичних властивостей насаджень, підвищення їх біологічної стійкості, запобігання деградації лісового середовища, формування мальовничих ландшафтів, створення сприятливих умов рекреаційного користування, формування стабільного середовища шляхом вирощування високопродуктивних здорових насаджень, які мають високі захисні властивості з підвищеною фітонцидністю і газодимостійкістю в лісогосподарських частинах зелених зон.

13. Використання угідь і ресурсів побічних користувань

Наявних угідь (ріллі – 96,8 га, сіножатей – 271,1 га, пасовищ – 20,1 га) цілком достатньо для задоволення потреб лісового господарства. Для підвищення продуктивності орних земель рекомендується: внесення органо-мінеральних добрив на площі 40,7 га один раз в три роки, органічних на площі 53,8 га, а також дотримання встановлених сівозмін. Докорінне поліпшення сіножатей лісовпорядкуванням не проєктується. Поверхневе поліпшення сіножатей проводиться шляхом розчищення, дискування, часткового підсіву багаторічних трав, внесенню органо-мінеральних добрив.

13.1. Використання угідь

Наймену-	Площа,	В тому числі у користуванні	

вання	га				
угідь		підсобного	працівників	інших організацій і	
		господарства	підприємства	громадян	

РІЛЛЯ

96.8 13.3 72.9 10.6

СІНОЖАТІ

271.1 79.2 173.1 18.8

ПАСОВИЩА

20.1 13.2 5.3 1.6

БАГАТОРІЧНІ НАСАДЖЕННЯ

0.8 0.8

Разом 388.8 106.5 251.3 31.0

13.2. Розподіл площі угідь за розмірами ділянок

Наймену-	Площа,	в тому числі за розмірами ділянок			
вання	га				
угідь		до 1.0 га	1.1-5.0 га	5.1-10.0 га	більше
				10.0 га	

РІЛЛЯ 96.8 18.3 60.6 17.9

СІНОЖАТІ 271.1 39.4 138.4 53.5 39.8

ПАСОВИЩА 20.1 2.4 17.7

БАГАТОРІЧНІ НАСАДЖЕННЯ

0.8 0.8

Разом 388.8 60.9 216.7 71.4 39.8

13.3. Характеристика сіножатей

Найменування показників	Площа, га	Середня урожайність на 1 га, тон
-------------------------	-----------	----------------------------------

УСЬОГО СІНОЖАТЕЙ	271.1	0.7
із них:		
ЗАПЛАВНИХ	67.0	0.7
в тому числі:		
ЧИСТИХ	63.5	0.7
ЗАРОСЛИХ	3.5	0.7
СУХОДІЛЬНИХ	146.7	0.8
в тому числі:		
З ПОВЕРХНЕВИМ ПОЛІПШЕННЯМ		0.9 1.5
ЧИСТИХ	136	0.8
ЗАБОЛОЧЕНИХ	57.4	0.6

13.4. Заходи з поліпшення сіножатей постійного користування

Типи сіножатей	Проектується поліпшення, га	В тому числі		Урожайність на 1 га в тоннах	
		докорінне	поверх-неве	середня за 2 останні роки	очікувана
Суходільні	93,8	-	93,8	0,8	0,8
Заплавні	61,9	-	61,9	0,7	0,7
Заболочені	52,0	-	52,0	0,6	0,6
Разом	207,7	-	207,7	0,7	0,7

В лісгоспі бджолині пасіки відсутні.

Випасання худоби, згідно чинних правил, пропонується на загальній площі 31957,8 га.

Норма випасу худоби на 1 га прийнята з розрахунку 3,0 га на одну голову великої рогатої худоби.

Усього на виділеній площі дозволяється випас 10643 голів великої рогатої худоби.

Використання ресурсів побічних користувань інших видів приведено в табл. 5.12.5.

Під час виявлення ресурсів побічних лісокористувань лісовпорядкування виходило з того, що заготівля ягід проєктувалася в насадженнях з проєктивним покриттям з 10%, лікарських рослин – з 5%, плодових і горіхоплідних кущів і дерев на 1 га – від 50 штук.

До випасу худоби не проєктувалися об'єкти природно-заповідного фонду, протиерозійні ліси, ліси в межах населених пунктів, лісопаркова частина лісів зеленої зони.

Не проєктувалося випасання худоби в частині кварталів, в яких площа, де можливий випас в них, становить менше 50% загальної площі, молодняки висотою до 3 м, зруби, незімкнуті лісові культури і ділянки, залишені під природне поновлення.

Можливі обсяги заготівлі основних видів грибів визначені згідно відповідних рекомендацій («Инструктивно-методические указания по проведению таксации ресурсов недревесного растительного сырья при лесоустройстве», Київ-1982, «Методика виявлення дикорастущих сырьевых ресурсов при лесоустройстве», Москва-1987). При цьому враховувалося насадження головних порід в типах лісу, де вони найбільш часто зростають, з в залежності від частоти урожайних років та категорії врожайності.

Можливий обсяг промислової заготівлі грибів (експлуатаційний запас) складає 30% від біологічної урожайності.

13.5. Проєкт використання ресурсів побічних користувань

Найменування ресурсів побічних користувань	Одиниця вимірювання	Виявлений щорічний експлуатаційний ресурс	Запроєктований обсяг заготівлі, щорічно	Запроєктований % використання ресурсів	Фактичний обсяг заготівлі за 2019 р.
1.Випасання худоби	га голів	<u>71654,2</u> 23875	<u>31957,8</u> 10643	44,6	облікові дані відсутні
2.Заготівля сіна на сіножатях	га тонн	104/62,4	104/62,4	100	
3. Збір і заготівля дикорослих					
3.1. Ягід					
в т. ч. за видами:					
- чорниця	га/тонн	8990,9/1850	3778,9/800	43	28276/59,2
- журавлина	га/тонн	950/657,8	325/207,8	32	101/50
- горобина червона	га/тонн	360/25	360/25	100	72/5
- горобина чорноплідна	га/тонн	715/70	715/55	79	72/7
- ожина	га/тонн	214/80	137/50	63	4993/60

- брусниця	га/тонн	110/10	110/10	100	220/5
- лохина	га/тонн	402/25	142/10	40	33/3
- малина	га/тонн	11,7/3	11,7/3	100	3,9/1
3.2. Грибів	га/тонн				
в т. ч. за видами:	га/тонн				
- білі гриби	га/тонн	840/75	840/35	47	34/15
- лисички	га/тонн	500/75	500/35	47	100/10
- опеньки	га/тонн	200/290	200/90	31	100/70
- інші гриби (підберезовики, підосичники)	га/тонн	1305/65	1305/65	100	630/30
3.3. Лікарських рослин					
в т. ч. за видами:					
- береза (бруньки)	га/тонн	600/5,0	600/5,0	100	600/5,0
- береза (листя)	га/тонн	300/2,0	300/2,0	100	300/2,0
- бузина (квіти)	га/тонн	20/0,1	20/0,1	100	20/0,1
- вільха (шишки)	га/тонн	50/0,1	50/0,1	100	50/0,1

продовження таблиці 13.5.

Найменування ресурсів побічних користувань	Одиниця вимірювання	Виявлений щорічний експлуатаційний ресурс	Запроєктований обсяг заготівлі, щорічно	Запроєктований % використання ресурсів	Фактичний обсяг заготівлі за 2019 р.
- горобина звичайна (плоди)	га/тонн	80/55,0	80/10,0	18	80/7,0
- деревій (трава)	га/тонн	40/0,1	40/0,1	100	40/0,1
- дуб (кора)	га/тонн	230/3,0	230/3,0	100	230/3,0
- звіробій (трава)	га/тонн	20/11,0	20/2,0	18	20/2,0
- золототисячник (трава)	га/тонн	10/0,5	10/0,5	100	10/0,5
- конвалія (трава)	га/тонн	15/0,5	15/0,5	100	15/0,5
- кропива дводомна (листя)	га/тонн	40/5,0	40/5,0	100	40/5,0
- крушина (кора)	га/тонн	120/55,0	120/10,0	18	120/7,0
- каштан (квіти)	га/тонн	53/0,2	53/0,2	100	53/0,2

- малина (листя)	га/тонн	11,7/0,5	11,7/0,5	100	11,7/0,5
- мати-й-мачуха	га/тонн	20/0,1	20/0,1	100	20/0,1
- ожина (листя)	га/тонн	15/0,1	15/0,1	100	15/0,1
- подорожник (листя)	га/тонн	15/0,5	15/0,5	100	15/0,5
- калган (корінь)	га/тонн	20/0,5	20/0,5	100	20/0,5
- полинь (трава)	га/тонн	20/2,0	20/2,0	100	20/2,0
- пустирник (трава)	га/тонн	10/1,0	10/1,0	100	10/1,0
- соснові бруньки	га/тонн	150/5,0	150/5,0	100	150/5,0
- спориш (трава)	га/тонн	10/0,2	10/0,2	100	10/0,2
- фіалка триколірна	га/тонн	5/0,1	5/0,1	100	5/0,1
- чистотіл	га/тонн	5/0,1	5/0,1	100	5/0,1
- чебрець (трава)	га/тонн	5/0,5	5/0,5	100	5/0,5
- чорниці (листя)	га/тонн	25/2,0	25/2,0	100	25/2,0
- череда (трава)	га/тонн	35/5,0	35/5,0	100	35/5,0
- хвощ польовий	га/тонн	10/0,1	10/0,1	100	10/0,1
- цмін пісковий	га/тонн	35/52,0	35/7,0	13	35/3,0
- шипшина (плоди)	га/тонн	5/0,2	5/0,2	100	5/0,2
- вахта трилиста	га/тонн	5/0,2	5/0,2	100	5/0,2
- багно звичайне	га/тонн	40/20,0	40/2,0	10	-
4. Заготівля лісового моху					
в т. ч. за видами:					
- левкобрій сизий	га/тонн	175/50	175/50	100	175/50
- сфагнум	га/тонн	35/10	35/10	100	35/10
5. Заготівля очерету	га/тонн	10/200	10/200	100	10/200

14. Використання земель лісгосподарського призначення для потреб мисливського господарства

Важливим завданням ведення мисливського господарства є збереження оптимальної кількості тварин і створення для них сприятливих умов. Надмірна, нерегульована чисельність тварин може принести значну шкоду лісовим насадженням.

Територія надлісництва використовується для потреб мисливського господарства.

Мисливські угіддя закріплені за: ТзОВ «Рудня Карпилівська» - 12428 га, ТзОВ «Сарни Лісотех» - 3149 га, ТзОВ «Сарненське» - 11241 га, ТзОВ «Поліське Сарни» - 10354 га, КП «Мисливець» - 14230 га, ГО МРК «Рись – Немовичі» - 334 га, ОО УТМР – 1675 га, ТзОВ МГ "Залужжя" (Залузьке лісництво) на площі 7499 га, ГО МГ "Полісся" (Дубровицьке, Лісівське і частина Літвицького лісництва) загальною площею 17181,2 га, Дубровицька районна організація УТМР (Трипутнянське, Бережницьке і частина Літвицького лісництва) загальною площею - 6149 га та ГО "Товариство мисливців та рибалок "Джерело" (Озерське, Черменське лісництва) загальною площею 13853 га.

Полювання має спортивно-аматорський характер. Лісовпорядкуванням в надлісництві виділено захисні ремізи, біогалявини та кормові поля на площі 3028,3 га.

В таксаційних описах по лісництвах відображені виділені відтворювальні ділянки з метою охорони та відтворення мисливських тварин, згідно наказів користувачів мисливських угідь.

Надлісництво при проведенні комплексу лісогосподарських заходів та інших робіт повинен дотримуватись вимог ст. 27 Закону України про мисливське господарство та полювання «Охорона і відтворення мисливських тварин» та Наказу Держкомлісгоспу України №4 від 22.01.2004 р. «Порядок визначення територій для охорони та відтворення мисливських тварин». Проведення в проєктному періоді усього комплексу запроектованих біотехнічних заходів забезпечить збереження і відтворення мисливської фауни в лісовому фонді надлісництва.

Рекомендації з експлуатації окремих видів мисливської фауни: кількість відстрілу мисливської фауни береться із проєктів організації і розвитку мисливських господарств.

Надлісництвом повинен проводити контроль за дотриманням правил відстрілу мисливської фауни.

15. Підсочка лісу і ресурси другорядних лісових матеріалів

Фонд підсочки на проєктний період (табл. 5.12.1) становить 8182,2 га. В сировинну базу підсочки включені пристиглі та стиглі і перестійні соснові насадження в категоріях лісів

можливих до експлуатації. Підсочка соснових насаджень на проєктний період не проєктується.

15.1. Фонд підсочки соснових насаджень (площа, га)

Характеристика фонду підсочки	Природо-охоронні ліси	Рекреац.-оздоровчі ліси	Захисні ліси	Експлуатаційні ліси	Разом
1. Усього насаджень, придатних для підсочки:		601,7	184,5	7396,0	8182,2
- стиглих і перестійних		294,4	109,3	4561,5	4965,2
- пристиглих (останній клас віку)		307,3	75,2	2834,5	3217,0
2. Із деревостанів, придатних для підсочки, знаходяться в підсочці:					
- стиглих і перестійних					
- пристиглих					
3. Вийшли з підсочки і не поступили в рубку:		50,6	13,6	328,6	392,8
- стиглі і перестійні		42,9	8,4	310,7	362,0
- пристиглі		7,7	5,2	17,9	30,8

15.2. Проєкт використання ресурсів другорядних лісових матеріалів

Найменування другорядних лісових матеріалів	Одиниця вимірювання	Виявлені ресурси, усього	Запроєктований щорічний обсяг заготівлі	Фактичний обсяг заготівлі за 2019 р.
1. Березовий сік	тонн	38,3	-	-
2. Заготівля новорічних ялинок	тис. шт.	10,0	10,0	4.3

Заготівля березового соку проєктується в стиглих березових деревостанах, в яких будуть проводитися рубки головного користування. Обсяг його заготівлі встановлений з врахуванням нормативно-довідкових даних (Лісотаксаційний довідник, Київ-2013), в залежності від середньої повноти і мінімального середнього діаметра стиглих насаджень.

16. Будівництво, пов'язане з лісогосподарською діяльністю

Виходячи із забезпеченості надлісництва виробничим і житловим фондом і запроєктованих обсягів робіт, в проєктному періоді будівництво нових об'єктів не проєктується (табл.16.1)

Поряд з цим передбачається провести поточний ремонт наявних виробничих будівель.

16.1. Обсяги будівництва виробничих, житлових та інших невиробничих будівель по лісовому господарству та лісових доріг, запроєктовані на проєктний період

Найменування об'єктів	Розміщення на території надлісництва (лісництво, квартал, виділ)	Одиниця вимірювання	Кількість, обсяг
1. Поточний ремонт			
Контора лісгоспу	Сарненське кв.78 в.17	об'єкт	1
Контора лісництва	Карпилівське кв.84 в.6	об'єкт	1
Контора лісництва	Руднянське кв.89 в.1	об'єкт	1
Контора лісництва	Сарненське кв.76 в.36	об'єкт	1
Контора лісництва	Страшівське кв.91 в.3	об'єкт	1
Контора лісництва	Костянтинівське кв.31 в.11	об'єкт	1
Контора лісництва	Кричильське кв.1 в.1	об'єкт	1
Контора лісництва	Немовицьке кв.59 в.18	об'єкт	1
Контора лісництва	Тинненське кв.81 в.15	об'єкт	1
2.Ремонт і утримання			
Лісогосподарські дороги	наведені в проєктних відомостях	км	167

**17. План рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів,
пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства по
Сарненському надлісництву на 2025 рік.**

(форма 01-ЛГ план)

Показники	Всього куб.м	у тому числі:		
		3 місяці	6 місяців	9 місяців
1	2	3	4	5
Рубки формування і оздоровлення лісів та інші заходи пов'язані та не пов'язані з веденням лісового господарства, усього, площа га (1+2+3)	3720	467	1474,5	2856
загальна маса	159350	30590	71780	118590
ліквід	135898	27200	63420	99660
ділова	46420	7550	21660	34040
дрова	89478	19650	41760	65620
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га (а+б+в+г)	3140	450	1260	2430
загальна маса	138400	29960	62280	102740
ліквід	117500	26650	55020	85760
ділова	40070	7500	18570	29240
дрова	77430	19150	36450	56520
з них а) освітлення, площа - га	205		40	200
загальна маса	2500		480	2440
ліквід				
ділова				
дрова				
б) прочищення, площа - га	235		20	230
загальна маса	4700		400	4600
ліквід				
ділова				
дрова				
в) проріджування, площа - га	700	50	300	500
загальна маса	18200	1360	8500	13300
ліквід	17500	1300	8200	12800
ділова				
дрова	17500	1300	8200	12800
г) прохідні рубки, площа - га	2000	400	900	1500

загальна маса	113000	28600	52900	82400
ліквід	100000	25350	46820	72960
ділова	40070	7500	18570	29240
дрова	59930	17850	28250	43720
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства всього, площа - га (а+б+в+г+д+ж)	550		184,5	396
загальна маса	18650		7200	13550
ліквід	16398		6400	11900
ділова	5650		2390	4100
дрова	10748		4010	7800
а) Санітарні рубки всього, площа - га	540		180	389
загальна маса	17000		6400	12300
ліквід	14898		5700	10800
ділова	4700		1950	3400
дрова	10198		3750	7400
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га	500		160	360
загальна маса	11300		3600	8200
ліквід	9898		3200	7200
ділова	2200		700	1600
дрова	7698		2500	5600
- суцільні санітарні рубки, площа - га	40		20	29
загальна маса	5700		2800	4100
ліквід	5000		2500	3600
ділова	2500		1250	1800
дрова	2500		1250	1800
б) Лісовідновні рубки, площа - га	10		4,5	7
загальна маса	1650		800	1250
ліквід	1500		700	1100
ділова	950		440	700
дрова	550		260	400
в) Рубки переформування, площа - га				
загальна маса				

ліквід				
ділова				
дрова				
г) Рубки, пов'язані з реконструкцією деревостанів , площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова				
д) Ландшафтні рубки, площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова				
ж) Інші заходи з формування та оздоровлення лісів, площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова				
з) Інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова				
3. Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га	30	17	30	30
загальна маса	2300	630	2300	2300
ліквід	2000	550	2000	2000
ділова	700	50	700	700
дрова	1300	500	1300	1300

18. Цілі ведення лісового господарства

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;

- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;

- ефективного використання лісових ресурсів на ринкових засадах;

- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;

- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;

- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;

- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;

- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;

- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;

- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;

- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;

- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;

- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;

- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;

- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;

- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не

може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

19. Екологічні цінності

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалів по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року під час вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та рослинних угруповань. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними

сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Результати моніторингу заносити до таблиць наведених у додатку 1 та додаток 2

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження помешкань рідкісних видів тварин (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих мисливців, краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: кварталних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки хребетних тварин; обліки чисельності тварин по відбитках на снігу; обліки чисельності дрібних ссавців методом канавко-ліній; реєстрація і огляд слідів життєдіяльності, сховищ, гнізд, дупел, нір, хаток; збір пелеток птахів; облік кажанів за допомогою ультразвукового детектора та павутинної сіті; обліки птахів під час міграцій і кочівель; реєстрація і збір безхребетних тварин; збір інформації про факти реєстрацій і помешкання рідкісних видів тварин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-зоологів науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників різних груп хребетних необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року (наприклад: зимовий період – хижі ссавці, ратичні, зимові стації тетерукових; весняний період (квітень-травень) – птахи на гніздуванні, місця концентрацій земноводних; літній період – безхребетні, плазуни, кажани; ранньоосінній період – передміграційні скупчення птахів тощо).

Під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів тварин та місць їх концентрацій. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних зоологічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ. Приклад: *дистанційне визначення (візуально, за звуками, за ультразвуковими сигналами), нетривале відновлення (живоловними пастками, сітками, сачком); реєстрація тварин у водоймах і на берегах; реєстрація за слідами життєдіяльності (відбитки лап, екскременти, погризи, кормові рештки); пошук сховищ та гнізд; ведення обліків у нічний, сутінковий або денний час тощо.*

Особливу увагу під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід приділяти ключовим помешканням з місцями сезонної концентрації тварин – їх скупчень, які пов'язані з міграціями, проходженням окремих фаз розвитку або репродукції (місця гону, токування, парування, гніздування). У кожній із груп тварин можуть бути свої особливості їх розподілу у просторі й часі, проте загалом кожна з великих систематичних груп (напр., комахи, птахи, кажани) має відмінні і доволі специфічні місця сезонної концентрації. Проте існують певні загальні закономірності, пов'язані з репродукцією і міграціями, коли тварини виявляються найбільш вразливими. Тобто, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами тварин (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Прикладами ключових сезонних місць концентрації тварин можуть бути місця концентрації птахів на шляхах їхніх міграцій, місця існування материнських колоній кажанів, місця зимівлі ссавців, місця розмноження та зимівлі плазунів і амфібій, місця нересту риб, місця виплоду рідкісних видів комах тощо, місця розмноження ратичних, міграційні коридори хижих тварин,

місця токування рідкісних птахів. При визначенні ключових сезонних місць концентрації тварин необхідно спиратися на перелік раритетних видів, наведений у відповідних Додатках 6,7 Посібника.

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів тварин за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

На території лісонасаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу на довкілля у межах місць їх поширення. Також виділені охоронні зони місць поширення вказаних нижче видів флори і фауни.

20. Природоохоронні заходи

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- наказу «Про оцінювання та реєстрацію в межах лісового фонду підприємства наявності особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та їхнього стану»;
- наказ «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг по Соснівському надлісництву;
- програма навчання з працівникам державної лісової охорони Соснівського надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги У країни видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва;
- наказ «Про особливості відведення лісосік та дотримання вимог лісової сертифікації за схемою ЛОР при проведенні рубок»

В межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів.

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів, природоохоронних вимог. Проведення рейдів лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення і рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Водних об'єктів і узбережних зон.

Утримування площадки для миття техніки в належному стані.

Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.

Напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мін смуг, розміщується вздовж схилів.

Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

Площі лісів високої природоохоронної цінності, що охороняються

На території Соснівського надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 14196,5 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 5895,4 га.

ОЦЗ 2 – Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях та містять життєздатні популяції переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх розповсюдження та яскравості.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 24693,1га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 6579 га.

ОЦЗ 5 – Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або

тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 11,6 га.

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель по підприємству. Заходи з їх охорони та відновлення, у т.ч. й у плантаціях, є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності на:

Цінності довкілля:

Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Охоронні зобов'язання;

Положення про об'єкти ПЗФ

Закон про природно-заповідний фонд України

Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності надлісництва;

Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводить із залучення фахівців лісозахисту і ліспроєкту.

ОВНС проводиться до початку будь яких заходів і складається виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності.

Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

На території надлісництва, при господарюванні, можливі наступні негативні впливи:

- ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючості (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як не значний у інших випадках вплив кваліфікується як значний);

- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, накопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках ;
- фрагментація місць знаходження видів флори і фауни занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення, пошкодження оселищ та місць гніздування, відтворення і розмноження наявних на ділянці та на прилеглій території вплив кваліфікується як суттєвий);
- забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям(у випадку виявлення фактів забруднення ґрунту і води ПММ;
- вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку змін гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як суттєвий).

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОЦЕДУРИ ОВНС

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по надлісництву);
- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти
- з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядається всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАПЛАНОВАНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються: помічник начальника, лісничі лісових ділянок, помічники лісничих над лісництва, інженера лісового відділу.

21. Моніторинг лісів

Опис програми моніторингу

Приріст та обсяги заготовленої деревини. Цілі господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
- система ЕОД;
- дотримання Процедури системи моніторингу виконання плану та завдань для Сарненського надлісництва
- методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісо місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу;
- планування рубок формування і оздоровлення лісозахисту і ліспроєкту;
- Дотримання вимог:
- охоронних зобов'язань;
- положення про об'єкти ПЗФ;

Інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісгосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10, та інші.

Особливі цінності для збереження.

Програма моніторингу особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Передмова

Ця програма розроблена на виконання критерію 9.4 FSC Національного стандарту системи ведення лісового господарства для України.

Головна мета моніторингу ОЦЗ – визначити чи виконуються стратегії збереження ОЦЗ та чи не шкодять господарські заходи ідентифікованим ОЦЗ. Результати моніторингу надають співробітникам надлісництва актуальну інформацію про ОЦЗ, які зустрічаються в межах лісового фонду підприємства, і є основою для внесення змін до стратегій збереження або коригування планів господарювання. Однією із загальних і поточних цілей моніторингу є поступове накопичення інформації про наявні ОЦЗ та території де вони ідентифіковані. На підставі цієї інформації можна оцінити, чи зберігаються ОЦЗ та чи є ефективною господарська діяльність, спрямована на їхнє збереження.

Послідовний стандартизований моніторинг особливо важливий, щоб зрозуміти, чи є зміни ОЦЗ, що спостерігаються, дійсними (наприклад, збільшення популяції) чи є результатом зміни в системі моніторингу (наприклад, зміна персоналу на когось, хто краще виявляє види).

Ефективна програма моніторингу повинна оцінювати, чи підтримуються ідентифіковані ОЦЗ, використовуючи якомога менше часу та грошей, без шкоди для якості моніторингу. Екстенсивний і такий, що вимагає значних витрат часу моніторинг є непотрібним, якщо немає вагомих підстав вважати, що масштаби та інтенсивність виробничої діяльності загрожують підтримці ОЦЗ.

Загальні положення щодо моніторингу особливих цінностей для збереження

Перший крок до моніторингу ОЦЗ передбачає їхню ідентифікацію, оцінку їхнього стану, визначення загроз, рівня захисту, який є необхідним для збереження відповідних природоохоронних цінностей, нанесення меж ОЦЗТ на карту, тобто встановлення початкових (вихідних) даних.

Вихідні дані забезпечують контрольний рівень, з яким можна порівняти подальші дані моніторингу, щоб оцінити, чи зберігаються ОЦЗ. Таким чином, при проведенні моніторингу слід використовувати методи, частоту та інтенсивність вибірки, подібні до тих, які використовувалися під час початкової ідентифікації ОЦЗ, щоб результати були порівняними.

В ході моніторингу проводиться кількісна або якісна оцінка встановлених ОЦЗ та їх порівняння з минулорічними та/або вихідними даними. Робиться висновок про характер змін, якщо вони спостерігалися. У випадку фіксації негативних змін плануються заходи з виправлення ситуації.

Моніторинг ОЦЗТ проводиться на підприємстві щорічно спеціалістами підприємства за участі всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в централізованій базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

Види моніторингу ОЦЗ.

Оперативний моніторинг.

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомо-шкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі:

Назва	лісництво	Місцезнаходження і площа			Визначені загрози ОЦЗ	Стратегії господарювання щодо ОЦЗ	Заходи щодо підтримки або збагачення ОЦЗ
		квартал	виділ	площа			
ОЦЗ 1 : Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національних рівнях							
Пам'ятка природи „Озеро Стрільське”	Карпилівське	17	43	15,0	Відповідно до Положення про об'єкт ПЗФ, зокрема проведення рубок головного користування та прохідних рубок, видалення захаращеності; знищення та пошкодження всіх видів водно-болотної рослинності, чагарників, дерев; заготівля живиці та другорядних лісових матеріалів; засмічення, забруднення території; збір рідкісних та лікарських рослин; меліоративні чи будь-які гідротехнічні роботи; полювання, розорювання або інший спосіб пошкодження природних місць мешкання диких тварин та птахів; влаштування стоянок автотранспорту, встановлення наметів та розведення вогнищ поза межами місць, спеціально для цього відведених; геолого-розвідувальні, підривні роботи, будь-яке порушення ґрунтового покриву; зберігання на	відповідно до положення пам'ятки природи "Озеро Стрільське"	проведення рубок формування і оздоровлення лісів, відповідно до встановленого порядку; проведення біотехнічних заходів; проведення протипожежних і санітарних заходів
		18	24				
		27	3				
		28	1				

					території усіх видів отрутохімікатів		
Заказник місцевого значення „Костянтинівський”	Костянтинівське	60	24	0,8	-/- -/- -/-	відповідно до положення Заказника місцевого значення «Костянтинівський»	-/- -/- -/-
Заказник місцевого значення „Карасинський”	Карпилівське	17		267,0	-/- -/- -/-	відповідно до положення Заказника місцевого значення «Карасинський»	-/- -/- -/-
		18					
		27					
		28					
Заказник місцевого значення „Костянтинівський”	Костянтинівське	50		159,6	-/- -/- -/-	відповідно до положення Заказника місцевого значення «Костянтинівський»	-/- -/- -/-
		51					
		52					
		53					
		32					
		34					
		35					
		49					
Пам’ятка природи «Дендропарк»	Сарненське	78	9	1,5	-/- -/- -/-	відповідно до положення Памятки природи «Дендропарк»	-/- -/- -/-
Пам’ятка природи „Озеро Карпилівське”	Карпилівське	82	1	0,6	-/- -/- -/-	відповідно до положення Памятки природи «Озеро Карпилівське»	-/- -/- -/-
Заповідне урочище «Букові насадження»	Кричильське	33	9	3,5	-/- -/- -/-	відповідно до положення Заповідного урочища «Букові насадження»	-/- -/- -/-
		33	10				
Заповідне урочище «Розвилка»	Страшівське	77	2	16,0	-/- -/- -/-	відповідно до положення Заповідного урочища «Розвилка»	-/- -/- -/-
		77	3				
Ботанічний заказник державного значення «Золотинський»	Літвицьке	1		117	-/- -/- -/-	відповідно до положення Ботанічного заказника державного значення «Золотинський»	-/- -/- -/-
		2		69			
		11		33			
		12		76			
		13		72			
		22		45			
		23		73			
		24		68			
		33		36			
Лісовий заказник місцевого	Лісівське	1		68	-/- -/- -/-	відповідно до положення	-/- -/- -/-
		2		84			
		3		37			

значення «Літвицький»		4		56		Лісового заказника місцевого значення «Літвицький»	
		5		65			
		18		90			
		19		81			
		20		82			
		33		63			
		34		71			
		35		104			
		36	1	7,5			
		36	23	0,3			
		36	24	0,2			
		51		82			
		52		78			
	Літвицьке	27		74			
		28	1	3,3			
		28	2	0,1			
Комплексна пам'ятка природи «Трипутнянський парк»	Трипутнянське	8	64	3	-/- -/- -/-	відповідно до положення Комплексна пам'ятка природи «Трипутнянський парк»	-/- -/- -/-
Лісове заповідне урочище «Поліська Діброва»	Дубровицьке	40	1	15,9	-/- -/- -/-	відповідно до положення Лісове заповідне урочище «Поліська Діброва»	-/- -/- -/-
		40	34	0,1			
		28	26	4,1			
		28	27	5,8			
		28	28	0,1			
Ботанічний заказник заказник місцевого значення «Великоозеря нський»	Будимлянське	40		48	-/- -/- -/-	відповідно до положення Ботанічний заказник місцевого значення «Великоозеря нський»	-/- -/- -/-
		41		121,5			
		42		77,5			
		43		127			
	Озерське	48					
		49					
		50					
		51					
		52					
		54					
		55					
		56					
		57					
		58					
		59					
		60					
		61					
		62					
		63					
		65					
		66					
		70					
		71					
		72					
		73					

	Черменське	1		114			
		2		104			
		3		112			
		4		119			
		5		40			
		9		120			
		10		122			
		11		89			
		15		118			
		16		109			
		17		114			
		22		121			
		23		46			
		24		65			
		25		122			
		29		123			
		30		126			
		31		104			
		32		107			
		36		117			
		37		120			
		38		124			
		39		111			
		40		190			
		41		119			
		42		116			
		43		112			
		44		113			
		45		94			
		46		103			
		47		49			
Пралісова пам'ятка природи місцевого значення "Лісівська"	Лісівське	53	7	20	-/- -/- -/-	відповідно до положення Пралісова пам'ятка природи місцевого значення "Лісівська"	-/- -/- -/-
Пралісова пам'ятка природи місцевого значення "Крушини"	Літвицьке	44	5	30	-/- -/- -/-	відповідно до положення Пралісова пам'ятка природи місцевого значення "Крушини"	-/- -/- -/-
Всього ОЦЗТ 1				5895,4			
ОЦЗ 2: Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях та містять життєздатні популяції переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх розповсюдження та рясності.							
на території філії не виявлені							
ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.							

Плаун колючий	Перебродівс ьке	47	3		Лісові пожежі	відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства: обмежений режим лісокористуванн я	відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства: обмежений режим лісокористуван ня
Журавлина дрібнолиста	Лісівське	4	6		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Журавлина дрібнолиста	Лісівське	18	2		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Журавлина дрібнолиста	Лісівське	20	1		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Журавлина дрібнолиста	Літвицьке	66	2		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Плаун колючий	Літвицьке	69	2		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Кадило звичайне	Літвицьке	36	13		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Журавлина дрібнолиста	Літвицьке	12	4		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Журавлина дрібнолиста	Літвицьке	24	2		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Коручка широколиста	Трипутнянс ьке	9	12		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Коручка широколиста	Будимлянсь ке	7	19		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Дрік германський	Будимлянсь ке	40	17		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Плаун колючий	Будимлянсь ке	41	25		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Плаун колючий	Озерське	48	9		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Дрік германський	Озерське	67	13		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Плаун колючий	Черменське	22	2		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лелека чорний	Бережницьк е	30	51		Недотримання охоронних зобов'язань щодо червонокнижних видів, лісові пожежі.	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лелека чорний	Озерське	12	8		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Орлан білохвіст	Перебродівс ьке	30	10		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Сон розкритий	Костянтинів ське	36	15		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Сон розкритий	Костянтинів ське	35	26		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Любка дволиста	Костянтинів ське	35	30		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-

Любка дволиста	Страшівське	104	20		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Любка дволиста	Страшівське	117	35		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Любка дволиста	Страшівське	103	22		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лелека чорний	Руднянське	70	28		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лелека чорний	Карпилівське	28	14		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лілія лісова	Костянтинівське	51	1		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лілія лісова	Костянтинівське	35	27		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Булатка червона	Карпилівське	29	6		-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Територія «Смарагдової мережі»	Карпилівське	1-10,1 2-19,2 1-30,3 3-35,3 8-40,6 8 в.40-44, ч.87, 91		2137,6			
-/- -/- -/-	Руднянське	1-3,4,ч.10		428,0	загрози визначені в обліковій картці цієї території Смарагдової мережі (https://natura2000.eea.europa.eu/Emerald/SDF.aspx?site=UA0000168)	до розробки менеджмент планів для цієї території – відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства	відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства
-/- -/- -/-	Сарненське	6 в.4		0,6	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
-/- -/- -/-	Страшівське	104 в.1-17		30,9	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
-/- -/- -/-	Лісівське	1-15,1 8-30,3 3-47,5 1-69			-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
-/- -/- -/-	Літвицьке	1-60,6 4-			-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-

		66,7 1,72					
-/- -/- -/-	Дубровицьк е	6- 10,1 9- 24,3 1- 36,4 1- 44,ч. 45,ч. 46,ч. 51,5 2-55		1995,0	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
-/- -/- -/-	Перебродівс ьке	6- 12,ч. 14,1 5- 26,ч. 27,2 9- 51,ч. 52,5 3		4186,6	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
-/- -/- -/-	Будимельськ е	1- 15,ч. 16,1 7- 24,ч. 25		2271,6	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
-/- -/- -/-	Залузьке	10- 18,ч. 19,ч. 20,2 1- 25,2 8- 32,ч. 33,ч. 34,3 5- 41,ч. 42,4 3- 65,7 0,71, 75		6356,7	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
-/- -/- -/-	Озерське	1- 6,ч.7 ,ч.20 ,ч.18 ,ч.19 ,ч.21 ,23- 26,2 9-		6304,0	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-

		33,ч. 34,3 5- 67,ч. 68,ч. 69,ч. 79,ч. 80,ч. 83					
-/- -/- -/-	Черменське	ч.18, ч.19, ч.20; 26,2 7,ч.2 8;33, 34,ч. 41,ч. 42,ч. 46		786,0	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Праліси	Лісівське	Кв53 в7		20	Антропогенний вплив	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Праліси	Літвицьке	кв. 44 вид 5		30	Антропогенний вплив	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Генетичний резерват	Бережницьк е	кв.8 вид 2		28,0	втрата об'єкта через загибель або зміну головної породи	відповідно до «Настанов з лісового насіництва», погодження будь-яких заходів із ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів	підтримання належного санітарного стану, селекційної та формової структури, проведення «селективних рубок», які мають за мету видалення мінусових дерев та формування структури деревостану, яка б забезпечувала природні відновлювальн і процеси
Генетичний резерват	Літвицьке	кв. 52 вид 14; кв. 27 вид 1- 5,8,1 1;		73,0	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-

Генетичний резерват	Сарненське	кв 65 вид 16		1,5	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Генетичний резерват	Страшівське	кв 22 вид 7		28,5	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Генетичний резерват	Костянтинівське	кв 32 вид 12.1		2,4	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Генетичний резерват	Костянтинівське	кв 21 вид 9		12,7	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Всього ОЦЗТ 3				24693,1			
ОЦЗ 4: Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.							
Лісові ділянки у ярах, балках і річкових долинах	Бережницьке			13,6	втрата захисних властивостей через незаконні рубки, пожежі, ушкодження шкідниками та хворобами, іншими природними явищами	відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства: обмежений режим лісокористування	підтримання належного санітарного стану відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства
Берегозахисні лісові ділянки	Лісівське			168,9	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
	Літвицьке			148,3			
	Дубровицьке			59,1			
	Перебродівське			94,9			
	Будимлянське			89,8			
	Залузьке			172,1			
	Озерське			170,9			
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автодоріг.	Лісівське			8,8	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
	Бережницьке			37,5			
	Дубровицьке			93,9			
	Перебродівське			27			
	Залузьке			16,2			
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Літвицьке			6,9	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що прилягають до	Лісівське			4,9	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
	Залузьке			7,1	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-

забудованих територій							
				1119,9	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
				2169,6			
Берегозахисні лісові ділянки	Карпилівське			91,2	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Противерозійні ліси	Карпилівське			163,7	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Берегозахисні лісові ділянки	Руднянське			239,5	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Противерозійні ліси	Руднянське			136	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Берегозахисні лісові ділянки	Сарненське			4,9	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Противерозійні ліси	Сарненське			287,3	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автодоріг	Сарненське			35,8	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Сарненське			24,3	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Лісові ділянки, що прилягають до забудованих територій	Сарненське			1,3	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Берегозахисні лісові ділянки	Страшівське			12	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Противерозійні ліси	Страшівське			247,6	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Лісові ділянки навколо оздоровчих та рекреаційних територій	Страшівське			69,9	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-
Лісові ділянки, що прилягають	Страшівське			56,5	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-	-//- -//- -//-

до залізниць, автодоріг							
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Страшівське			22,8	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Берегозахисні лісові ділянки	Костянтинівське			24,7	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Протиерозійні ліси	Костянтинівське			52,6	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки навколо оздоровчих та рекреаційних територій	Костянтинівське			0,2	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автодоріг	Костянтинівське			70,6	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Костянтинівське			29,8	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Берегозахисні лісові ділянки	Кричильське			0,9	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що прилягають до забудованих територій	Кричильське			1,8	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Берегозахисні лісові ділянки	Немовицьке			50,1	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Протиерозійні ліси	Немовицьке			87,3	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автодоріг	Немовицьке			136,1	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що мають спеціальне	Немовицьке			29,7	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-

господарське значення							
Берегозахисні лісові ділянки	Тинненське			201,9	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автодоріг	Тинненське			77,4	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення	Тинненське			13,7	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-	-/- -/- -/-
Всього ОЦТ 4				6579			
ОЦЗ 5: Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.							
на території філії не виявлені							
ОЦЗ 6: Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.							
Памятні місця історичного значення	Страшівське	146	14	1,0	погіршення санітарного стану через пожежі, ушкодження шкідниками та хворобами, іншими природними явищами	відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства	заходи з благоустрою території, підтримання належного санітарного стану деревостанів задля безпечного перебування відвідувачів, протипожежні заходи
Памятні місця історичного значення	Кричильське	17	2	10,6	погіршення санітарного стану через пожежі, ушкодження шкідниками та хворобами, іншими природними явищами	відповідно до чинного проекту організації та розвитку лісового господарства	заходи з благоустрою території, підтримання належного санітарного стану деревостанів задля безпечного перебування відвідувачів, протипожежні заходи
Всього ОЦТ 6				11,6			

Загальна площа визначених ОЦЗТ				37179,1			

22.Соціальні аспекти

Соснівське надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2025 року становить 140 осіб, 136-чол. Та 4- жінки. На підприємстві розроблена програма конфедичійних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Програми та види діяльності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, тендерної рівності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

Конституції України,
Положення про Надлісництво,
Колективного договору,
Галузевої угоди,
Штатного розпису,
Посадових інструкцій,
Положення про службу ОП,
Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)

Положення про гендерну політику надлісництва.

Стосунки з громадами, місцевого економічного та соціального розвитку.

Зона діяльності надлісництва розташована на території 4 місцевих громад (Соснівська, Березнівська, Великомежирицька та Корецька). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду.

Фінансовим планом надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

ПОЛОЖЕННЯ

залучення сторін, чиї інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін до процесів планування та моніторингу господарської діяльності

Сарненського надлісництва.

Дане положення розроблене на виконання вимог FSC національного стандарту ведення лісового господарства для України FSC-STD-UKR-01- 2019 V 1-0 та з метою удосконалення співпраці філії із сторонами, чиї інтереси зачеплені та зацікавленими сторонами.

Положення щодо співпраці Сарненського надлісництва (далі – Положення) із зацікавленими сторонами розроблене з метою визначення процедури, щодо залучення органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін як належне інформування, так і взаємодія зі сторонами, чиї інтереси зачеплено, та зацікавленими сторонами шляхом їх залучення до прийняття рішень щодо лісів та планування лісогосподарської діяльності та здійснення аналізу можливих соціальних наслідків проведення лісозаготівель.

Загальні положення

Зацікавленою стороною є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання, або залучені в систему відносин, пов'язаних з лісовим сектором економіки.

Ці групи можуть бути представлені працівниками лісового господарства, екологічними та природоохоронними організаціями, лісозаготівельниками, людьми, чиє життя нерозривно пов'язане з лісом, дослідницькими і науковими організаціями, соціальними організаціями та групами із захисту прав людини, місцевим населенням, яке регулярно відвідує ліс з метою рекреації або загального користування лісом, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, працівниками державних структур, торгівельними представниками та компаніями з торгівлі деревиною, зацікавленими фізичними особами тощо.

При цьому **залучення** – процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації, та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чиї інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Зокрема, особи та організації можуть або самостійно звернутися до підприємства стосовно їх визнання зацікавленими сторонами або тими, чий інтереси зачеплено, або проявити активну позицію у відповідь на звернення підприємства в рамках його інформаційної діяльності та консультаційних процедур. Наприклад, звертаючись самостійно до підприємства (усно або письмово) з проханням визнати себе стороною, чий інтереси зачеплено, потрібно надати необхідну контактну інформацію (прізвище, ім'я, по батькові, контактний телефон, адресу електронної скриньки, поштову адресу для листування) для можливостей зворотного зв'язку.

Права зацікавлених сторін, місцевих громад і тих, чий інтереси зачеплено.

Права місцевих громад:

Визнання та підтримання законних прав (інформування):

щодо можливостей впливу на господарську діяльність надлісництва;

- щодо власних прав і обов'язків стосовно ресурсів, цінності цих ресурсів, а також лісогосподарської діяльності;

- щодо комерційної заготівлі недеревної лісової продукції третіми сторонами на території надлісництва;

- щодо обмежень у заготівлі недеревної лісової продукції внаслідок радіаційного забруднення території.

2.1.2. Можливості місцевих громад (інформування):

- щодо доречних можливостей стосовно працевлаштування, навчання та інших послуг (та надання таких можливостей).

2.1.3. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек, властивих конкретній території.

2.1.4. Встановлення прав місцевих громад (залучення):

- у рамках документування та/або картування: законних прав місцевих громад на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів; їхніх законних прав та обов'язків, застосованих у межах території філії та доказів їх підтримки; територій, права на які оспорюються; засобів, за допомогою яких законні права та права, які оспорюються, розглядаються філією; цілей місцевих громад, пов'язаних із господарською діяльністю надлісництва.

2.1.5. Розвиток місцевих громад та диверсифікація економіки (залучення):

- до визначення філією можливостей місцевого соціально-економічного розвитку.

2.1.6. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- до заходів із визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності надлісництва на громади.

2.1.7. Механізм вирішення спорів (залучення):

- до розроблення процесу вирішення спорів, пов'язаних із впливами господарської діяльності надлісництва;

- до контролю господарської діяльності надлісництва;
- задля виправлення ситуації у випадку порушення законного права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва;

2.1.8. Захист місць особливого значення (залучення):

- до визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення на які місцеві громади мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць.

2.2. Права зацікавлених сторін.

2.2.1. Забезпечення доступності інформації (загалом для громадськості), (отримання доступу):

- до політики філії (у т.ч. зобов'язань філії щодо дотримання FSC принципів і критеріїв);
- до стислого викладу плану ведення лісового господарства, за винятком конфіденційної інформації;
- до стислого викладу результатів моніторингу діяльності надлісництва, за винятком конфіденційної інформації;

2.2.2. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек властивих конкретній території.

2.2.3. Процеси планування і моніторингу (залучення):

- за вимогою до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується інтересів зацікавлених сторін.

2.2.4. Розвиток місцевих громад та диверсифікації економіки (залучення):

- до визначення надлісництва переліку деревних та недеревних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

2.2.5. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- у рамках процесів визначення, уникнення та пом'якшення впливів господарської діяльності філії на громади, чий інтереси зачеплено.

2.2.6. Механізм вирішення спорів (залучення):

- у рамках процесу вирішення спорів, що пов'язані із впливами господарської діяльності надлісництва.

2.2.7. Захист місць особливого значення (залучення):

- у рамках процесів визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення.

2.2.8. Оцінювання, підтримання та моніторинг ОЦЗ.

- до оцінювання ОЦЗ на території надлісництва, розроблення заходів щодо підтримання та/або збагачення визначених ОЦЗ, а також моніторингу ОЦЗ.

Реалізація прав зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності.

Практичні підходи до реалізації прав зацікавлених сторін та/або тих, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності слід розглядати як у контексті добровільних зобов'язань надлісництва у рамках лісової сертифікації, так і з урахуванням визначених чинним законодавством можливостей. Для зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, доступ до вищевказаної інформації не може бути обмежено, зважаючи на вимоги законодавства. Адже така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи конфіденційною. Реалізації права на отримання інформації зазначених вище категорій має здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню надлісництвом лісового господарства:

- в офіційних друкованих виданнях;

- на офіційних веб-сайтах у мережі інтернет;

- на інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Наприклад, стислі виклади плану ведення лісового господарства та результатів моніторингу можуть бути оформлені у вигляді друкованого видання із можливістю ознайомлення з ними у надлісництвах чи в інших місцях (сільських та селищних радах).

Також зацікавлені сторони й ті, чий інтереси зачеплено, можуть отримати інформацію від надлісництва лісового господарства за запитом. Вимоги законодавства визначають підхід до оформлення запитів на інформацію. Для цього потрібно звернути увагу на розділ 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом). Наприклад, запит на інформацію може бути як індивідуальним, так і колективним, може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі, але має містити:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;

- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;

- підпис і дату.

Запит на отримання публічної інформації відповідно до законодавства має бути задоволений упродовж 5 робочих днів, проте термін відповіді на запит може коливатися від 48 годин до 20 робочих днів залежно від терміновості запиту та його складності.

Звернення громадян також розглядаються як інструмент реалізації права доступу до інформації, завдяки можливості викладення в письмовій або усній формі пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) і скарг.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їхніх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення. Отже, громадяни мають право:

висловлювати поради, рекомендації щодо діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб, думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя тощо (пропозиція (зауваження));

звертатися із проханням про сприяння реалізації закріплених чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомляти про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, а також висловлювати думки щодо поліпшення їхньої діяльності (заява (клопотання));

звертатися з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств (надлісництв), установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (скарга).

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне), може бути усним чи письмовим, оформленим із дотримання вимог законодавства (зокрема, Закону України «Про звернення громадян»).

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше ніж один місяць від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше ніж через п'ятнадцять днів від дня їх отримання.

Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих чий інтереси зачеплено, щодо отримання інформації.

Джерела інформації:

друковані видання;

веб-сайт у мережі інтернет;

інформаційні стенди;

телебачення;

радіо.

Право бути залученим до прийняття рішень стосовно лісів і лісового господарства може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. На державному рівні такий інструмент спрямований на налагодження системного діалогу органів

виконавчої влади із громадськістю, підвищення якості підготовки рішень із важливих питань державного та суспільного життя на підставі врахування громадської думки.

Відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формах:

- публічного громадського обговорення, електронних консультацій із громадськістю (безпосередні форми);

- вивчення громадської думки (опосередкована форма).

Публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення публічних заходів, наприклад, конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей (нарад) із громадськістю, а також інтернет-конференцій, відеоконференцій. Відповідним «Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» (2010 р.) виписано процедури здійснення щодо такого консультування. Щодо форм консультування, а саме публічного громадського обговорення, то законодавством визначено порядок його проведення органом виконавчої влади: від визначення питання, яке буде винесено на обговорення, прийняття рішення про проведення обговорення та розроблення відповідного плану заходів, забезпечення репрезентативності зацікавлених суб'єктів, оприлюднення інформації про проведення обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб, до аналізу інформації про оцінку громадськістю ефективності запропонованого шляху вирішення питання, формування експертних пропозицій щодо альтернативного вирішення питання, забезпечення врахування результатів обговорення під час прийняття остаточного рішення, аналізу результатів обговорення та оприлюднення результатів обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб.

Вивчення громадської думки відповідно до законодавства здійснюється шляхом:

- проведення соціологічних досліджень і спостережень (опитування, анкетування, інформаційних матеріалів, тощо);

- створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних засобах масової інформації для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;

- опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки.

Також законодавством визначено й інші засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, а саме, місцевий референдум, загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та формування органів самоорганізації населення, при використанні яких можуть порушуватися лише питання, що

належать до відання місцевого самоврядування. Рішення, прийняті у процесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих способів, мають рекомендаційний характер, на відміну від тих рішень, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття за допомогою, наприклад, референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування філіями лісового господарства процедур залучення зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства в рамках планування та моніторингу господарської діяльності, розвитку місцевих громад, уникнення негативного впливу на них, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів.

Задля ефективності реалізації прав щодо отримання інформації та залучення до прийняття рішень, зацікавленим сторонам та/або тим, чий інтереси зачеплено, потрібно:

- переконатись щодо їх ідентифікації надлісництвом лісового господарства у такому статусі (як зацікавлених або тих, чий інтереси зачеплено), наприклад, заявивши про себе чи продемонструвавши активну позицію у відповідь на запити філії в рамках формування таких списків;

- повідомити надлісництвом лісового господарства про найбільш прийнятні способи отримання інформації, про доступність різних інформаційних джерел, бажані форми та засоби залучення до прийняття рішень щодо лісів та лісового господарства в рамках ключових сфер реалізації їхніх прав;

- поряд із отриманням інформації коректно використовувати активні форми, а саме, отримання інформації за запитом чи подання звернення філії лісового господарства;

- поцікавитись щодо запланованих упродовж року надлісництвом лісового господарства заходів (консультаційних процедур різних форм), які будуть організовані задля забезпечення їхнього залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства;

- у рамках організованих надлісництв лісового господарства консультаційних процедур активно висловлювати власну позицію задля забезпечення ефективної взаємодії з філією та уникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із реалізацією законних прав.

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залученні зацікавлених сторін для Соснівського надлісництва є дотримання принципів рівності та недискримінації громадян, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо. Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення змісту за результатами проведених зустрічей

Для залучення сторін щодо різного виду випадків Сарненське надлісництво повідомляє сторону надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зацікавлені сторони у встановлений термін зобов'язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то філія вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками Сарненського надлісництва.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зацікавленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення круглих столів, зустрічей, зборів, нарад, засідань – протоколи рішення щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників, відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються на аналізуються надлісництвом.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залученням між усіма причетними

Сарненське надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зацікавленими сторонами.

Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола зацікавлених сторін

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Сарненське надлісництво здійснює розміщення інформації на офіційному сайті Філії, а також подає відповідну інформацію для розміщення у газети районного та обласного значення, повідомлення на радіо.

Начальник

Сарненського надлісництва

Василь ШПАКОВСЬКИЙ